

Адыгэ

Мэжыгъ

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэкъуогъум и 8-р — социальнэ ЮфышIэм и Маф

Адыгэ Республикэм исоциальнэ Ю-
фышIэхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!
Шуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым
фэшI тышхуфэгъушIо!

Гуфэбэныгъэрэ цIыфыгъэшхорэ зи-
щыкIэгъэ сэнэхъатыр кыхъэшхуыгъэу
мафэ къэс гуетыныгъэ ин хэлъэу шуи-
лоф шьогъэцакIэ. Республикэм щыпсэурэ
цIыфхэу чIыплэ кIын ифагъэхэм агу
мыкIодынымкIэ, неущрэ мафэм яцыхъэ
нахъ телынымкIэ Iэпылэгъу шуафэхъу.

Социальнэ ЮфышIэхэу лъытэныгъэ
зыфэтшIыхэрэр, шуиухъупхъагъэ, шуи-
гукIэгъу ыкIи шуиуцIагъэ апае тышху-
фэраз! ЗэкIэми тышхуфэпIаю псауныгъэ
пытэ шуиуIэнэу, гушхуагъэ шухэлъынэу,
шуиуIэпылэгъу зыщыкIэгъэ цIыфхэм агу
къэшхуIэтынэу ыкIи гъэхъэгъаIэхэр
шушIынхъу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Итальянскэ квартал Мыекъуапэ щагъэпсыщт

Холдингэу «Европа» зыфи-
орэм ипашхуэ Ризван Исаевым
кIалэм игупчэ щашIынэу бэ-
шIагъэу рагъэжыгъэгъэ хъа-
кIэщыр зиухыкIэ, джыри зы
проект зэшIуихын мурад иI.

КIалэу Краснодар непэрэ уахътэм
диштэрэ псэупIэ комплексэу щари-
гъэшIыгъэм фэдэу Мыекъуапэ а хъа-
кIэщым дэжэ итальянскэ квартал щигъэ-
псын гухэлъ иI.

Адыгеим и Лышхъхъэ зэрилъытэрэм-
кIэ, инвесторым гъэхъагъэ хэлъэу игу-
хэлъхэр щыIэныгъэм щыпхырыщытхы.
ТхъакIушынэ Аслъан мэкъуогъум и
4-м кIэтхагъэ указэу республикэм
иапшхэрэ тынэу медалэу «Адыгеим
и Щытхъузеухъ» зыфиорэр Ризван Иса-
евым фэгъэшхуэагъэным фэгъэхыгъэм.
Республикэм ихэхъоныгъэ илахъэу хи-
шIыхъэрэм пае а тын лъапIэр ащ фа-
гъэшхуэагъэ.

— Сэ лъэшэу сыпфэраз пшхэрылъ
кIын дэдэу щытым — илээс 30 хъу-
гъэу кIалэу Мыекъуапэ игупчэ щыра-
гъэжыгъэгъэ хъакIэщыр ухыжыгъэным
ыуж узэрихъагъэм пае. Мыекъуапэ
анахъ къэзыгъэдэхэрэ псэуалъэхэм ар
зэу ащыщ хъушт, Краснодар дэт ита-
льянскэ кварталым фэдэ тикъалэ кыизэ-
рэдэтэджджытхэр лъэшэу тигуапэ. А про-
ектыр, Iо хэлъэп, гъэхъагъэ хэлъэу
гъэцэкIагъэ хъушт, сыда пIомэ нэмыкI-
хэм афэдэу ахъщэр псынIэу бизнесым
хэлпхъаныр арэп уздэгъуIэрэр, о Iофэу
зыуж уихъэрэм пIуачIи, уиакыли,
угуи хэолъхъэх. Ары Владимир Путин-
ми зигугъу кышIыгъагъэр, — Адыгеим
и Лышхъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан ин-
кIубгъоу Фейсбуком итым кышхыгъа-
гъэщыгъ.

УРЫСЫЕМ и КЪЫБЛЭ ПАРЛАМЕНТХЭМ я АССОЦИАЦИИ ия XXII-рэ КОНФЕРЕНЦИИР

Адыгеим щызэлукIэгъагъэх

Урысыем и Къыблэ Парламентхэм я Ассоциа-
ции ия XXII-рэ конференциеу Мыекъопэ рай-
оным тыгъуасэ щыкIуагъэм псэумкIи нэбгыри
100 фэдиз хэлъжыагъ. ЮРПА-м хэхъэрэ субъект-
хэм ямызакъоу, Ассоциацием иIофшIэн кыхъ-
лэжхэнэу кырагъэблэгъагъэхэри, Къэрэ-
щэ-Щэрджэс Республикэм, Ингушетием, Те-
мыр Осетием ядепутатхэри къэкIоуагъэх.

Конференциер рагъэжы-
ным ыпэкIэ, зэрэхабзэу, Ас-
социацием икомитетхэм зэхэ-
сыгъохэр ялагъэх. ПсэумкIи
ахэр 6 зэрэхъухэрэр. Законопроектхэу парламен-
тхэр зикIэщакIохэм ахэр
нэлуасэ афэхъугъэх, зэда-
тегушылагъэх, зэдаштагъэх.
Ассоциацием икомитетитIум
АР-м и Къэралыгъо Совет
— Хасэм идепутатхэр япа-
щэх. Экономикэ политикэмкIэ
ыкIи бюджет IофхэмкIэ коми-
тетым итхъамат Адыгеим и
Парламент идепутатэу Мырзэ
Джамбэч, аграрнэ IофхэмкIэ
ыкIи чIыопсым игъэфедэнкIэ
комитетым итхъамат Брыцу
Рэмэзанэ. Мыхэм анэмыкIэу
Ассоциацием икомитетхэм
ахэтхы ыкIи зэхэсыгъохэм
ахэлъжыагъэх депутатхэу Ири-
на Ширинар, Янэкъо Аскэр,
КIэрэщэ Андзаур, Игорь Чес-

кидовыр, Сапый Вячеслав,
Александр Лобода.

Нэужым Къыблэ Парламент-
хэм я Ассоциацие и Совет
хэтхэм зэхэсыгъо ялагъ. Ащ
тхъамэтагъор щызэрихъагъ
АР-м и Къэралыгъо Совет
— Хасэм и Тхъаматэу Вла-
димир Нарожнэм. Комитет-
хэм яIофшIэн ахэм зэфахы-
сыжыгъ, конференцием кы-
халъхъаштхэм атегушылагъэх.
Конференцием иIофшIэн
хэлъжыагъэх АР-м и Лы-
шхъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан,
федеральнэ инспектор шхъа-
Iэу ЛыIужуэ Адамэ, АР-м
и Прокурор шхъаIэу Василий
Пословскэр, АР-м и Консти-
туционнэ Хыкум и Тхъаматэу
ЛыIхъэтыкIо Аскэр.

АР-м и Лышхъхъэу шуфэс
псалъэу кышIыгъэм форумыр
Адыгеим имызакъоу, Къыблэ
федеральнэ шьолъырымкIэ зэ-

рэщытэу общественнэ-политиче-
скэ мэхъанэ зилэ Iофтхъабзэу
зэрэщытхэр кышхыгъэщыгъ.

— Депутат корпусым иIофшIэн
хэмьтэу субъектым со-
циальнэ-экономическэ хэхъо-
ныгъэ ышIыным фэгъэпсыгъэ
пшхэрылъхэр зэшIохыгъуае
зэрэхъухэрэр щыIэныгъэм
кыушыхъатыгъ, — кыIуагъ
ащ. — АР-м и Къэралыгъо
Совет — Хасэр хэбзэгъэуцу-
ным чанэу зэрэдэлажхэрэм,
депутатхэм хэбзэ гъэцэкIэкIо
ыкIи чIыплэ зыгъэIорышIэ-
жыкIэ органхэм апэблагъэ-
хэу Iоф зэрадашIэрэм яшIуа-
гъэкIэ, ауужырэ илээсхэм на-
хъышIум ылъэныкIокIэ зэхъо-
кыныгъэхэр мымакIэу рес-
публикэм илэхэ хъугъэ.

Къэгъэлъэгъонхэм ащыщ-
хэр нэужым Лышхъхъэм щы-
сэу кыхыгъэх. Парламент-
хэм яIофшIэн изэхэщэнкIэ
еплъыкIэу илэхэр кырилоты-
кIыхъэ, Адыгеимрэ Красно-
дар краимрэ ядепутатхэм ана-
хъэу анаIэ зытырагъэтын, зэ-
гуасэхэу зыдэлэжхэнхэ фаеу
ылтхытэхэрэр кыхыгъэщыгъэх.
Ащ фэдэу зигугъу кышIы-
гъэхэр Краснодар псыIыгъы-
пIэм иIофхэр, бгы тешъоу
Лэгъо-Накъэ итуристическэ
объектхэм язэгъэушъомбгъун,

гъогухэм ыкIи инфраструк-
турэм ягъэпсын ары. Ипсалъэ
икIэухым конференцием хэ-
лажхъэхэрэм шуагъэ хэлъэу
яIофшIэн лъагъэкIотэнэу къа-
фэлъэуагъ.

Адыгеим идепутатхэм
ацIэкIэ шуфэс къарихыгъ
ЮРПА-м и Тхъаматэу, АР-м
и Къэралыгъо Совет — Ха-
сэм и Тхъаматэу Владимир
Нарожнэм. Ассоциацием хэт-
хэм ыкIи ащ иIофшIэн кыхъ-
лэжхэнэу кырагъэблэгъагъэ-
хэм язэлукIэгъухэм субъект-
хэмрэ федеральнэ Гупчэмрэ
нахъ зэпэблагъэу Iоф зэдашIэ-
нымкIэ, социальнэ-экономиче-
скэ хэхъоныгъэхэм, хэдзакIо-
хэм яфитыныгъэхэм якъэухъу-
мэн афэгъэпсыгъэ пшхэрылъ-
хэр гъэуцугъэнхэмкIэ, ахэр
щыIэныгъэм щыпхырыщыгъэн-
хэмкIэ сыдигъокIи шуагъэ
кыизэратырэ ащ кыхыгъэ-
щыгъ. Нэужым Къалмыкь
Республикэм и Парламент и
Тхъаматэу Анатолий Козач-
ко АР-м и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм итын анахъ
лъапIэу, щытхъу тамыгъэу
«Закон. Долг. Честь» зыфилоу
фагъэшхуэагъэр къэзыушы-
хъатырэ тхылъымрэ бгъэ-
халъхъэмрэ ритыжыгъэх.

(ИкIэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

Медалэу «Адыгеим и Щытхъузеухъ»
зыфиорэр Ф. А. Нэпсэум
фэгъэшхуэагъэным ехыIагъ

Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ
ихэхъоныгъэ илахышхо зэрэхышхыгъэм ыкIи
илээсыбэрэ Iоф зэришIагъэм апае медалэу «**Адыге-
им и Щытхъузеухъ**» зыфиорэр **Нэпсэу Фазиль
Аисэ ыкъом** — Хэгъэгъу ззошхом иветеран фэгъэ-
шхуэагъэным.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 4, 2015-рэ илээс
N 86

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум и Щытхъу тхылъ фэгъэшхуэагъэным ехыIагъ

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум 2015-рэ илээсым
мэкъуогъум и 3-м N 1-р зытет унашъоу ышIыгъэм теткIэ Адыгэ
Республикэм и Конституционнэ Хыкум и Щытхъу тхылъ фагъэ-
шхуэагъ **Хъутыжэ Азмэт Къэншъао ыкъом**, Адыгэ Республикэм
хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ исоветник, Урысыем и МВД
хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ икыулыкIухэм яветеранхэм я Советэу
Адыгэ Республикэм щызэхэщагъэм итхъаматэ, правопорядкэр гъэ-
пытэгъэным, общественнэ щынэгъончъагъэр щыIэным, цIыфым
ифитыныгъэхэмрэ ишхъафитыныгъэрэ мыукогъэнхэм, хэбзэгъэ-
уцугъэу щылэр алытэу ныбжыкIэхэр плугъэнхэм альэныкIокIэ
гъэхъагъэу илэхэм, илээсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Iоф
зэришIэрэм ыкIи кызыхъугъэр илээс 85-рэ зэрэхъугъэм афэшI.

Адыгеим щызэлуклэгъагъэх

(Икляух).

Конференцием щытегушчынхэу пстэумкӀи Ӏофыгъо 46-рэ повесткэм щыгъэнэфгъагъ. Ахэм ащыцъу 10-мэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр клэщакӀо афэхьугъэх. Ахэр УФ-м и Бюджет кодекс, КъэлэгъэпсынымкӀэ кодексым, Чыгу кодексым, общественнэ объединениехэм,

административнэ хэукъоныгъэхэм, ӀэклӀыб къэралхэм къарыкӀыгъэхэм яфитыныгъэхэм, микрофинанс организациехэм ӀофшӀэн афэгъэхьыгъэх законхэм зэхьокӀыныгъэхэр афэшӀыгъэнхэм афэгъэхьыгъэх. Джащ фэдэу Адыгеим идепутатхэр Къырым ыкӀи Севастополь ядепутатхэр Къыблэ Парламент Ассоциацием ӀофшӀэн кыыхэлэжьэнхэу къегъэблэгъэгъэн-

хэм, сэкъатныгъэ зилэхэм ыкӀи цыфхэм бэрэ къамыузырэ уз кыизэузыхэрэм ящыклэгъэ Ӏэзгъу уцхэмрэ техническэ амалхэмрэ я Перечень хэгъэхьогъэным фэгъэхьыгъэ джэпсалъэу УФ-м псауныгъэм икӀэухъумэнкӀэ, ӀофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ ухъумэнымкӀэ иминистрэхэм афэгъэзагъэм клэщакӀо афэхьугъэх. Адыгеим ипарламентариехэм кыыхалъхьэгъэ Ӏофыгъохэм ащыцъу 8-р конференцием хэлажэхэрэм игъоу алытагъ. НэмыкӀ субъектхэм япарламентхэр клэщакӀо зыфэхьугъэхэри ахэм ялыкӀохэм кыыхалъхьагъэх ыкӀи зэдатегушылагъэх.

КъыкӀэлъыкӀорэ конференциеу Къыблэ Парламентхэм я Ассоциацие Ӏэщтыр Къалмык Республикэр ары зыщыклоштыр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр Ӏэщынэ Аслъан ыкӀи А. Гусевым тырахыгъэх.

Мэшлокугъогу зэпырыкӀыплэхэм афэгъэхьыгъагъ

Къэралыгъо учреждениеу «Адыгеяавтодор» зыфиӀорэм джырэблагъэ Ӏэнэ хъурае щыкӀуагъ.

Ащ хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм псэолъэшынымкӀэ, транспортымкӀэ, унэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хъызмэтхэмкӀэ иминистрэ игуадзэу Вячеслав Шопиныр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо автоинспекции и ГъэлорышӀанӀэ ипашъу Александр Курпас, къэралыгъо учреждениеу «Адыгеяавтодорым» и ГъэлорышӀанӀэ ипашъу Алексей Корешкинын, Темыр-Кавказ мэшоку гъогум истанции Шытхьалэ дэтым иинженер шхьалэ, журналистхэр.

Мэшлокугъогу зэпырыкӀыплэхэр щынэгъончъэу щытынхэм я Дунэе мафэ ыкӀи мэшокугъогу зэпырыкӀыплэхэу Адыгэ Республикэм щылэхэр щынэгъончъэу щытынхэмкӀэ пэшлорыгъэш Ӏофтхьабзэу зерахьэхэрэм Ӏэнэ хъураер фэгъэхьыгъагъ. Ӏофтхьабзэр кыизэлухыгъ

ыкӀи зерищагъ Вячеслав Шопиным.

Александр Курпас зэхэсыгъом кышыгушылэзэ, Къэралыгъо автоинспекцием икӀулыкӀушлэхэм мэшокугъогу организациехэм, транспортхэм алыплъэгъэнхэмкӀэ Федеральнэ къулыкӀум хэхьэрэ организациехэм ӀофшӀлэхэр ягъусэхэу мэзиплӀ кӀэс мэшокугъогу зэпырыкӀыплэхэм язытет зерауплъэкӀурэр кыӀуагъ. Ахэм хэукъоныгъэу кыыхагъэщыгъэхэр зыфэдэхэм А. Курпас Ӏофтхьабзэм хэлажэхэрэр щигъэгъозагъэх.

Мыекъуапэ иавтомобиль гъогухэм машинэхэр бэу зэратетхэм кыыхэкӀэу Шытхьалэ икӀэу Хаджох Ӏорэ мэшокум играфик зэхьокӀыныгъэхэр зэрэфэхьугъэхэм нэужым тегушылагъэх. ЗэхьокӀыныгъэхэр зыфэхьугъэхэм ащыщых мэшоку-

гъогу зэпырыкӀыплэхэм апэблэгъэ урам зэхэкӀыплэхэу Промышленнэмрэ Адыгейскэмрэ, Хьахуратэмрэ Железнодорожнэмрэ, Пушкиным ыцӀэ зыхьырэмрэ Железнодорожнэмрэ.

А. Курпас кыизэриуагъэмкӀэ, мэшокугъогу зэпырыкӀыплэхэм ягумэкӀыгъохэм анаӀэ зыкытырагъэтырэм лыпсэ имылэу щытэп. Гъогухэм къащыхьурэ тхьамыкӀагъохэр нахьыбэрэмкӀэ кызыхэкӀыхэрэр водителъхэм сакъыныгъэ кыизэрэзыхамыгъафэрэр, гъогурыкӀоным ишапхьэхэр зераукъохэрэр арых. ТэхутэмькӀоое районым щылэ мэшокугъогу зэпырыкӀыплэм кышыхьугъэ тхьамыкӀагъом водителымрэ ащ кыдидысыгъэмрэ зэрэхэкӀодагъэхэр А. Курпас щысэу кыыхьыгъ.

ГъогурыкӀоныр, мэшокугъогу зэпырыкӀыплэхэр щынэгъончъэу щытынхэм пае ахэм альэныкӀокӀэ зэхьокӀыныгъэшлэхэр шыгъэнхэ зэрэфаер Ӏэнэ хъураем хэлэжьагъэхэм зэдырагъаштэу кыӀуагъ.

КИАРЭ Фатим.

Мэкьюогъум и 8-р —

социальнэ ӀофышӀэм и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу лытэныгъэ зыфэтшылэхэр!

Мэкьюогъум и 8-м социальнэ ӀофышӀэм и Мафэ тихэгъэгу щыхагъэунэфыкӀы. Къэралыгъомрэ обществэмрэ анахьэу анаӀэ зытырагъэтын фэе цыфхэм Ӏэпылэгъу ягъэгъотыгъэным фэло-рышӀэрэ сэнэхьатыр кыыхэзыхыгъэ пстэуми тышъуфэгъушӀо.

Адыгэ Республикэм цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкӀэ икӀулыкӀухэм непэ нэбгырэ мини 2 фэдиз ащэлажъэ. Заом ыкӀи ӀофшӀэным яветеранхэу, шхьэзэкъо пенсионерхэу, нытыхэр зымылэж кӀэлэцыкӀухэу, сэкъатныгъэ ыкӀи гъот макӀэ зилэхэу республикэм щыпсэурэ нэбгырэ мин 220-м ехъумэ ахэм анаӀэ атет.

Мы аужырэ илъэсхэм социальнэ лъэныкъомкӀэ тиреспубликэ гъэхъэгъэшлэхэр ышыгъэх. ДемографиемкӀэ Ӏофхэм язытет нахьышлхуным, цыфхэм ящылакӀэ зыкӀегъэлэтыгъэным, нахьыжхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм, кӀэлэцыкӀухэр зэрыс унагъохэм ыкӀи зипсауныгъэ пыч фэхьугъэхэм Ӏофхэм язытет нахьышлху шыгъэным япхыгъэу тиреспубликэ нормативнэ актхэр бэу щаштэх.

Непэ, социальнэ фэло-фашӀэхэм гъэгъэкӀэн зэхьокӀыныгъэ инхэр зыщыфэхьухэрэм, амалыкӀэхэр кыыхахы, социальнэ фэло-фашӀэхэр нахьышлху зэрэзэхъащэтхэм фэгъэхьыгъэу бэ ашӀэрэр.

Анахь лытэныгъэ ин зыфашӀырэ сэнэхьатхэм ахалъытэ хьугъэ социальнэ ӀофышӀэр. Мы аужырэ уахьтэм гумэкӀыгъуабэ зэпачызэ ахэр мэлэжъэх, сыда плэмэ уахьтэм елытыгъэу ялэпэлэсэныгъи, яцӀагъи, агу ифэбагъи Ӏэпылэгъу зыщыкӀагъэхэм арахьылӀэн фаеу мэхъу.

Тыгу кыддэлэу зэкӀэми тышъуфэлъало псауныгъэ пытэ, щылэкӀэшлху шъуӀлэнэу, Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яфедэ зыхэлъ гъэхъэгъагӀэхэр шъушынынхэу!

Адыгэ Республикэм ӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ иминистрэу ОСМЭН Альберт

Ӏэзгъу уцхэр лъапӀэу къамыщэфынхэм пай

Урысые народнэ фронтым хэтхэм Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ и Министерствэ игъоу фальэгъу мэхьанэшхо зилэ Ӏэзгъу уцхэм уасэу шьолъырхэм ащыряӀэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр ведомствэм исайт кыыригъахьэзэ ышӀынэу.

«Росздравнадзорым игъоу ылъэгъугъэхэм анахь нахь пыутэу къащэфырэ Ӏэзгъу уцхэм ауасэ иреестрэ нэлъасэ зыфашӀызэ шьолъырхэм нахь пыутэу ахэр къащэфын, ахьщэр кӀаугъоен альэкӀышт. Шьолъыр зауламэ яведомствэхэм бэдзэр осэ нахь пыуткӀэ Ӏэзгъу уцхэр къалэкӀызыгъэхьан зыльэкӀыштхэр къагъотыгъ. Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ и Министерствэи шьолъыр ведомствэхэм ащкӀэ щысэ атырихыгъэмэ дэгъугъэ. Джащыгъум хэбзэлахьхэр зытыхэрэм ямылӀку нахь шлуагъэ хэлъэу гъэфедагъэ хьуштгъагъэ», — кыӀуагъ Урысые народнэ фронтым ипроектэу «За честные закупки» зыфиӀорэм ипашъу Антон Гетта.

Адэбз уз зилэхэм арахьылэрэ уцэу «Нексавар» зыфиӀорэм ищэфын ахьщэу Урысыем ишьолъыр зауламэ пэлуагъэхьагъэр Урысые народнэ фронтым хэтхэм зауплэклум, ахэм нафэ къафэхьугъ Москва ихэбзэ Ӏэшхьэтетхэм лъэплэ дэдэу ащ фэдэ Ӏэзгъу уцхэр Люксембург икомпание горэм зэрацащэфыгъэр.

ПстэумкӀи уц къэмлэнэ мин 1,3-м сомэ миллиони 174,5-рэ лъатыгъ. ГурытымкӀэ зы къэмланэм сомэ мини 134,2-рэ ыусагъ. Урысыем инэмыкӀ шьолъырхэм ащ фэдэ Ӏэзгъу уцыр нахь пыутэу къащэфыгъ.

ГушӀыӀэм пае, Республикэу Карелием мы илъэсым игъэтхэпэ и 17-м а компание шьыпкӀэу «Грама» зыфиӀорэм зэзгъыныгъэ дишӀыгъ ащ фэдэ Ӏэзгъу уц къэмлэнэ 21-рэ сомэ миллиони 2,4-кӀэ кыӀэкӀыгъэхьанэу. Зы къэмланэм тефагъэр сомэ мини 117,6-рэ. Московскэ хэкум зэрищэфыгъэм нахь ар мин 16,6-кӀэ нахь пыут.

«Нафэ кыизэрэтфэхьугъэмкӀэ, Подмосковьем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ и Министерствэи зигугъу къэтшыгъэ Ӏэзгъу уцым бэдзэр уасэу илэр икӀоу кыдильпятагъэл, бюджет мылӀкум щыцъу сомэ миллион 34,1-р шлуагъэ кымытэу ыгъэфедагъ», — кыӀуагъ Антон Гетта.

Урысые народнэ фронтым ишьолъыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэр

Зылыгъынхэ зэрамылэжъым фэшӀ студентхэм пенсие зэрафагъэуцурэ шыкӀэр

Апшъэрэ ыкӀи гурыт еджэпӀэ зэфэшхьафхэм мэфэ шыкӀэм тетэу ащеджэрэ студентхэр щылэныгъэм епхыгъэ кыныныгъохэр нахь псынӀкӀэу зылгыӀэсыхэрэм ыкӀи зэхэзышӀлэхэрэм ащыщых, сыда плэмэ Ӏоф ашӀлэнэу ыкӀи зэрыпсэуштхэр къалэжъынэу ахэм амал яӀэп.

НахьыбэмкӀэ ащ фэдэу щытыхэр зылыгъын зымылэжъхэр арых. Пенсиехэм яхьыллэгъэ хэбзгъэуцугъэу кӀуачӀэ зилэм ишапхьэхэм кыдалъытэ мэфэ шыкӀэм тетэу еджэрэ студентхэу зыныбж илъэс 18-м ехьугъэхэм пенсие афэгъэуцугъэ-

нэу ыкӀи еджэнын аухыфэкӀэ, ау аныбж илъэс 23-м шомыкӀыфэкӀэ, ятыгъэнэу. Пенсие ятыгъэным палъэу илэр еджапӀэм кыыритыгъэ справкэм тегъэпсыкӀыгъэу агъэнафэ.

ЗыгорэкӀэ студентыр еджапӀэм кычылагъэкӀыгъэмэ, дзэ къулыкӀум ащагъэмэ е заочнэ шыкӀэм тетэу еджэнэу аригъэгъэпсыгъэмэ, а Ӏофыгъор

зыхьугъэ мазэм кыкӀэлъыкӀорэ адрэ мазэм иапэрэ мафэ кышыублагъэу пенсие агъэуцэ. ТелъхьапӀэ щымылэу пенсие кыуамытынэм фэшӀ, ар ппшыныжъын фаеу хьуштышъ, ыпшӀэкӀэ кышытӀогъэ Ӏофыгъор зэрэхьугъэм ехьыллэгъэ справкэ ПенсиехэмкӀэ фондым икӀулыкӀоу узыщыпсэурэ чӀыплэм щылэм лыбгъэлэсын фае.

ПенсиехэмкӀэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкӀу

МЭКЪУОГЪУМ и 8-р — СОЦИАЛЬНЭ ЮФЫШЭМ И МАФ

Гуклэгъуныгъэу ахэлъыр гъунэнчъ

Муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» социальнэ Юфышэу нэбгырэ 84-мэ Юф щашлэ. Ахэм нэжъ-лужъэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, зэрэсымаджэм кыыхэклэу Юф зымышлэхэрэм, ветеранэу Лэпылэгъу зищыклагъэхэм яшлуагъэ арагъэклы.

Лэпылэгъум хэхъэ шхэнхэм пае ищыклагъэ фэло-фашлэхэр ашлэнхэр, тучаным афэклонхэр, афэпцэрыханхэр, лэзэгъу уцхэр алэклагъэханхэр, унэм, шагум якъэбзагъэ лыплэнхэр, коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэ атынмклэ аделэнхэр. Социальнэ Юфышлэхэр унэм клэхэзэ нэбгырэ 559-мэ Лэпылэгъу афэхъух. Нэбгырэ 96-рэ мафэрэ къяуалэ, зыгъэпсэ-фыгъо уахътэу ялэр гъэшлэгъонэу, шлуагъэ хэлъэу афызэхатэ, экскурсиехэр, мэфэклхэр, нэмык лфотхъабзэхэр афагъэхъазырых, нэбгырэ пэпчъ Юф дашлэ. Зыныбжъ имыкыгъэу зилэгъухэм аклэмыхъэрэ клэлэ-цыкылу нэбгырэ 44-мэ социаль-

нэ-педагогическэ ыкыи социальнэ-психологическэ фэло-фашлэхэмклэ Лэпылэгъу афэхъух.

Нэжъ-лужъхэм медицинэм ыкыи къэбзэныгъэм альэны-къоклэ социальнэ Юфышлэхэр Лэпылэгъу афэхъух. Врачхэм кыратхыкыгъэ лэзэгъу уцхэм тэрэзэу яшлэнхэмклэ, загъэхъ-жынымклэ ахэр аделэх. Джащ фэдэу учреждением компю-тернэ класс хэт. Нэжъ-лужъхэм яшлэныгъэхэм ахагъэхъо-ным, компютерыр нахъ тэрэ-зэу зэрагъэшлэным мы фэло-фашлэр тегъэлсыхъагъ.

Чыплэ кын ифэгъэ унагъо-хэм, сабыйхэм социальнэ Ю-фышлэхэр Лэпылэгъу афэхъух. Унагъом, ным, сабыигом афэ-

гъэзэгъэ отделением социальнэ фэло-фашлэхэр нэбгырэ 219-мэ арагъэгъотых. Клэлэцыкылухэм япсауныгъэ псыхъэгъэнэу, загъэпсэфынэу лагерьхэм агъа-клох. Мы илъэсым кыкылоцл муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» щыпсэ-урэ клэлэцыкылу нэбгырэ 316-рэ лагерьхэм агъэклиагъ.

Социальнэ Юфышлэхэм я Мафэу мэкъуогъум и 8-м ха-гъэунэфыкырым ипэгъоклэу цыфхэм ясоциальнэ фэло-фа-шлэхэр зыгъэцэкларэ комплек-снэ гупчэу Мыекъуапэ дэтым щылажъэхэрэм зилофшлагъэклэ анахъ чанэу зыкъэзыгъэля-гъохэрэм УФ-м ыкыи АР-м Юф-шлэнымклэ ыкыи социальнэ хэ-хъоныгъэмклэ яминистерствэ-хэм яцыхъу тхылъхэр афагъэ-шъошагъэх. Ащ цагъэшлуагъэ-хэм ащыщ Хъапэклэ Людмилэ. Ар социальнэ Юфышлэу зыщы-тыр илъэсипл хъугъэ. А охътэ клэлым кыкылоцл нэжъ-лужъхэм

гүфэбэныгъэу ыгу афилъыр кыгъэщыпкыагъ ыкыи ыгъэ-рэзагъэх.

— Сянэ социальнэ Юфышлэу щытыгъ, — къелуатэ Людмилэ. — Нэжъ-лужъхэм адэжъ кло зыхъуклэ сыкыгъуныр сиклэ-сагъ. Ахэм кысфалотэрэ къэ-бархэм сшлогъэшлэгъонэу ре-нэу сядэлущыгъэ, сищылэны-гъэклэ кысшъхъэпэщт гупшы-сэхэр сагъэшлущыгъэ.

Людмилэ исабыйхэр ылъэ тыригъэуцохи, еджаплэм зы-члэгъахъэхэм Юф ышлэнэу ри-гъэжъагъ. Ыгуклэ пэблагъэу, ицыкылугом кыщегъэжъагъэу зыфэщэгъэ сэнэхъатыр кы-хехы ыкыи социальнэ Юфышлэу макло.

— Згъэрэзэнхэр, згъэгущлон-хэр ары Юфшлэплэм сызыло-хэм пшъэрылъ шъхъалэу зы-фэгъэуцужыгъэр, — ело Люд-милэ. — Сыдигъуи ар сы-мыукъоу, ыпэклэ езгъэхъуным сыпыл. Апэрэ мафэм лъэшэу

сыгумэкыгъагъ, сямыкынклэ е зыгорэ тэрэзэу сымышынклэ сышынэгъагъ, ау джы ащ фэ-дэ гумэкл силэжъэп. Лэпылэгъу сызфэхъурэ нэжъ-лужъхэр кы-зэрэсфыщытхэм мэхъанэшхо есэты. Ахэр кысфэдэгъух, гу-фэбэныгъэу апэгъоохырэр зэ-хашыкылы. Лэпылэгъу сызфэхъу-хэрэм клэлэгъаджэхэр, про-фессорхэр, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэр, тхаклохэр, сурэ-тышлэхэр ыкыи нэмыкл сэнэхъат гъэшлэгъонхэмклэ Юф зышлэ-щытыгъэхэр ахэтых. Ахэм кыс-фалуатэрэм сигуапэу седэлэу, гупшысэ гъэшлэгъонхэр сагъэ-шыых. Садэжъ сыккъэкложы-гъэми, кысфалотатгъэхэр сыгу къэкыжъхэу, зэхэсфыхэуи бэ-рэ кыыхэклы.

Людмилэ илофшлэн шлу елъэ-гъу, иунагъо щыщхэм фэдэу нэжъ-лужъхэр елъытэх, ячыкла-гъэри псынклэу елъэгъу.

Бзылфыгъэм илофшлэн ыухы-гъэми, нэжъ-лужъхэм псынклэу къахэкыжырэп. Ащ къэбар-хэр къафелуатэх, егъэгущылэх, уахътэр ашлогъэшлэгъонэу зэ-ригъэкложтым пыл.

— Фэло-фашлэу афэпшлэщтым нахы гущылэгъу уафэхъуныр бэкклэ нахъ зигонэ нэжъ-лужъ-хэри ахэтых, — кыхегъэщы Людмилэ. — «Сыдэуцтэу тэщ фэдэу шэн зэфэшъхъафхэр зилэхэм Юф адэпшлэн плъэ-кыра?» алоу кысэупчыхъуи кыыхэклы. Сицыкылугом щегъэ-жъагъэу нахыжъхэм шъхъэ-клэфэныгъэ афэсшлынэу са-гъэсагъ. Ар силофшлэнклэ Лэ-пылэгъу кысфэхъугъэу сэл-пытэ.

Нэжъ-лужъхэм агу кызэ-бгъэклунышъ, зябгъэштэныр лэшлэхэп. Людмилэ фэдэхэм уарыгушхон, бгъэлъэплэнхэ фэе, сыда плэмэ Юфшлэнэу агъэ-цаклэрэр псынклэп.

Яшлэныгъэхэм ахагъэхъошт

Социальнэ Юфышлэм игугъу тшы зыхъуклэ апэу тыналэ зытетидзэрэр гущылэу «Лэпылэгъур» ары. Анахъ кызэрыкыло фэло-фашлэхэмклэ яшлуагъэ арагъэклы.

Гущылэм пае, гъомылапхъэ-хэм якъафэщэфынклэ, унэм игъэкъэбзэнклэ, пцэрыхъаным-клэ, сымэджэщым щэгъэнхэм-клэ, тхылъхэм ягъэхъазырынклэ аделэх, ау ащ фэдэ Лэпылэгъу зищыклагъэхэмклэ социальнэ Юфышлэм ышлэрэр гъунэнчэу къащэхъу. Мыхэм жишлуагъэ зэрагъэкирэр пенсием клөгъэ нэжъ-лужъхэу зизакъоу псэухэ-рэр, сэкъатныгъэ зилэ цыфхэр ары. Гъэнэфагъэ, мыш фэдэу Юф зышлэрэр цыфхэм Лэпы-лэгъу афэхъуныр зыгуклэ кы-хэзыхыгъэр ары. Гүфэбэны-гъэу илэм имызакъоу, соци-альнэ Юфышлэм шлэныгъэ гъэ-

нэфагъэхэри лэклэлынхэ фэе.

2015-рэ илъэсым гъэтхалэм и 28-м Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым и Мыекъопэ къэ-ралыгъо гуманитарнэ-техниче-скэ колледж социальнэ Юфы-шлэхэм яреспубликэ еджаплэ мэфэкл шыкыклэм тетэу кыщы-зэлуахыгъ. Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъо-ныгъэмрэкклэ иминистрэ иапэ-рэ гуадзэу Татьяна Самони-нар, республикэм ирайонхэм ясоциальнэ Юфышлэхэр, нэ-мыкыхэри Юфшлэбзэм кыкыло-лагъэх.

— Нэмык цыфхэм Лэпылэгъу афэхъуным социальнэ Юфышлэм

ищылэныгъэ рипхын ылъэкыгъ. Имылахылым гүмэкыгъоу илэр кыгурылонэу, ылэ фищэинэу, ишлуагъэ ригъэкынынэу непэ бэл узылуклэн плъэкыщтыр, — игу-

щылэ кыщыхыгъэщыгъ Мыекъо-пэ къэралыгъо гуманитарнэ-техническэ колледжым иди-ректорэу Клэрэщэ Андраур.

2015-рэ илъэсым кыучлэ зилэ хъугъэ федеральнэ хэбзэгъэ-уцугъэу «Об основах социаль-ного обслуживания граждан в Российской Федерации» зыфилорэм социальнэ Юфы-шлэхэм ялофшлэн зэхъоклыны-гъэхэр фишыгъэх. Социальнэ Юфшлэным ылъэныкъоклэ зисэ-нэхъат хэшлыкышхо фызилэ, къэралыгъом иобщественнэ щылаклэ цыклорэ зэхъоклыны-гъэхэм чанэу ахэлэжъэщт спе-циалистхэр гъэхъазырыгъэн-хэр хэбзэгъэуцугъэм зэхъо-кыныгъэу фашыгъэхэм анахъ шъхъалэу кыдельытэ. Социаль-нэ Юфышлэхэм яшлэныгъэхэм зыщахагъэхъошт курсхэу рес-публикэм щызэхашагъэхэм мэ-хъанэшхо ялэ мэхъу. Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэ-цэкклэн изэхэщэн ыкыи ащклэ

агъэфедэрэ технологиие шъхъа-лэхэр курсхэм къадыхэлъыта-гъэх. Адыгэ Республикэм Юф-шлэнымрэ социальнэ хэхъоны-гъэмрэкклэ и Министерствэрэ Мыекъопэ къэралыгъо гумани-тарнэ-техническэ колледжым-рэ программэр зехагъэуцуагъ. Илъэсэу тызыхэтым социальнэ лъэныкъомклэ Юф зышлэрэ нэбгыри 130-м ехъумэ еджа-плэм яшлэныгъэхэм ащыхагъэ-хъошт. Программэм игъэцэкклэн кыдыхэлъытагъэу лекциехэм якъеджэн имызакъоу, тренинг-хэри, мастер-классхэри ара-гъэлъэгъуштых. Ялофшлэн нахъ дэгъоу зэрэзэхэщытым, психо-логическэ шыкыкы-амалхэр кы-зэрэзылэклагъэхъащтыхэм ахэр фэлорышлэщтых. 2015-рэ илъэ-сым жъоныгъуаклэм и 16-м апэрэ купым аттестацие ыкылу-гъ. Жъоныгъуаклэм и 23-м ятлонэ-рэ купым иегъэджэн рагъэ-жъагъ.

ГЪОНЭЖЪЫКЪО Сэтэнай.

Лэжыгъэр машлом щытэжъугъэхъум!

2015-рэ илъэсым мэкъуогъум и 1-м кыщегъэжъа-гъэу шышъхъэлум и 31-м нэс муниципальнэ гъэ-псыклэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» «Лэжыгъэ-2015» зыфилорэ Юфшлэбзэр щыкылошт.

Урысые Федерацием ошлэ-дэмышлэ Юфхэмклэ и Гъэлоры-шлэплэ шъхъалэ уплъэкылу Юфшлэбзэхэмклэ и Гъэлоры-шлэплэу Адыгэ Республикэм

щылэм къалэу Мыекъуапэклэ икыутамэ иинспекторхэм мэкъу-мэщым епхыгъэ псэуалэхэу къалэу Мыекъуапэ дэтхэм яуплъэкылу Юфшлэбзэхэр зэ-

шлуахыштых. Лэжыгъэм илу-хыжын мэкъумэщ предпри-ятиехэр зэрэфэхъазырыхэр, ма-шлом игъэкыосэнклэ ищыкыгъэ амалхэр зэралэклэлыхэр ауплэ-кылуштых. А уплъэкылуным иклэ-уххэм ялъытыгъэу, машлом игъэкыосэнклэ ыкыи ар къэ-мыгъэхъугъэнымклэ шапхъэу щылэхэр зыукъогъэ предпри-ятиехэм административнэ

пшъэдэклэжъ арагъэхъышты. Шап-хъэр зыукъуагъэхэм афэгъэ-хыгъэ къэбарыр хэушъхъа-фыкыгъэ ведомствэхэм алэ-клагъэхъащт.

Лэжыгъэм илухыжын зы-щаублэщтым ехъулэу мэкъу-мэщ предприятиехэм япашэ-хэм зэлуклэ адашлышты, машлор къэмыхъуным пае ашлэн фа-ехэм, цыфхэм ащклэ Юф-

тхъабзэу адызэрамыхъэмэ мы-хъуштыхэм атегушылэщтых. Къэ-барлыгъэгъэлэс амалхэм зигу-гъу къэтшыгъэ Юфыгъор зэ-шохыгъэ зэрэхъурэм фэгъэ-хыгъэ къэбарыр кыыхаутызэ ашлышты.

Р. А. КУШЪУ.

Машло къэмыгъэхъугъэ-ным епхыгъэ Юфшлэбзэ-хэм язэшлэхын зэрэклорэм лыпллэгъэнымклэ къалэу Мыекъуапэ икъэралыгъо инспектор.

МЭРЭТЫКЪО КЪАСИМЭ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР Наукэм

Дунаим къытехьорэ цыф пэпчъ жьогъо гъэнфагъэ илэу ало. Къэхъугъэ сабым ижъуагъо гъогууанэу ыклуштыр хэти ышлэрэп. Цыфым ищылэныгъэ гъогу бэу зэхэ-кы. Уицыхъэ телъэу узэрылажъэ пшлэиго сэнэхъатым зыфэогъэ-хъазырэу плэзэ, гухэлъэу уилэр зэ-кы зыгорэм къызэпыригъазэу мэхъу. Ау щылэх цыфхэр гъогуу зэрыклуштыр еджаплэм къыщынафэу. Ащ фэдэ адыгэ цыф непэ зигугъу къэсшымэ сшлэиго, ар Мэрэтыкыо Къасим, шлэныгъэлэжъ доктор, профессор, Адыгэ Республикэм шлэныгъэхэмкы изаслужениэ йофышлэху, ар псаугъэмэ, ыныбжъ илээс 80 хъуштыгъ. Илээс 44-рэ наукэу зыщылэжъагъэм хэмыклогъэжъын лъэуж адыгабзэм изэгъэшлэн-икъэтхы-хъанкы къыщигъэнагъ.

Мэрэтыкыо Къасимэ Хъамосэ ыкьор 1935-рэ илээсым мэкьюогум и 6-м къуаджэу Хъакуринэхъаблэ къыщыхъугъ. Къызэрыхъуагъэр мэкъумэщылэ унагъу, зэшитфырэ зы шыпхуэр зэрэхъуштыгъэхэр. Ицыклогъом къыщегъэжъагъэу адыгабзэр шлу ыльэгъоу ригъэжъагъа. Ащкы лъэшэу зишлуагъэ къэклуагъэу ежъ ыльытэщтыгъэр ублэлэ классхэм ащезыгъэджагъэу, адыгабзэр шлу езыгъэлъэгъуагъэу Пэрэныкыо Исмахыл Ибрахымэ ыкьор ары.

Ублэлэ классхэм къащегъэжъагъэу Къасимэ усэ цыклухэр ытхынхэр икысагъ. Ахэм ахэтыгъэх поэмэ цыклухэм апэблагъ плэми хъунхэр. Еджаплэм члэсызэ литературнэ кружок зэхыгъагъ, ащ хэтхэм атыхэрэр лэпэрытхэу къыдигъэкыштыгъэх. Яблэнэр классым исэу усэхэр, къэбар кыкыхэр хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» къыригъахъэхэу

регъажъэ. Еджаплэм щеджэфэкы дэпкъ гъэзетэу къыщыдэкырэм иредакторыгъ.

1947-рэ илээсым Мамхыгъэ гурыт еджаплэм иеджэн цыльегъэкыатэ. Иеджэгъу илээсхэм къащыублагъэу Къасимэ бзэм, анахъэу нидэльфыбзэм, епхыгъэ йофыгъохэм шлогъэшлэгонэу бэрэ ягупшысэщтыгъ, ищылэныгъэ гъогу кыкыхыным ар егъэжъаплэ фэхъугъ. Гурыт еджаплэр 1952-рэ илээсым дэгъу дэдэу къеухышъ, Мыекыопэ кылэегъэджэ институтым члахъэ. Ащ щеджэфэ адыгабзэмрэ литературэмрэ Къасимэ нахъ апыщэгъэ хъугъэ ыкы шлуагъэкы ар зыфилъэгъухэрэр езыгъэджагъэхэу Кырэщэ Зейнабэрэ Даур Хъазэртрэ. Мыщ цызэхэщтыгъэ научнэ ыкы литературнэ кружокхэм ялофшлэн чанэу ахэлажъэщтыгъ. А пстэур зыгу изыубытэгъэ кылэм 1956-рэ илээсым дэгъоу институ-

тыр къызеухым, хэку гъэзетым иредакции рагъэблагъэ ыкы ревизионнэ корректорэу йоф ышлэнэу регъажъэ. Редакцием зылутигъэ охътэ кыкылым маклэп статьяхэу, зарисовкэхэу, репортажхэу, гъэзет нэ-клубгъохэм къащыхутигъэр. Адыгэ научнэ-ушэтэкыо институтэу зырагъэблэгъагъэми мэзищэ нахъ цымылэжъагъэу 1957-рэ илээсым дзэ къулыкьур ыхынэу Казань дэтыгъэ авиационнэ еджаплэм члэхъэ. Къулыкьур илээсищ мыхъуагъэу къеухы, Мыекыуапэ къегъэзэжъышъ, зылутигъэ ушэтэкыо институт дэдэм лохъажъы ыкы ученэ секретарэу, нэужым адыгабзэм иотдел ипашэу илээсыбэрэ щэты. А уахътэм анахъэу йоф зыдишлагъэр гуцылалэхэм язэхэгъэуцон ары. 1962-рэ илээсым СССР-м шлэныгъэхэмкы и Академие епхыгъэ институтым бзэшлэныгъэмкы и аспирантурэу Мо-

сква дэтым агъакы ыкы адыгэ бзэшлэныгъэмкы анахъ маклэу зэхэфыгъэ йофыгомэ ежъ зафегъазэ: гуцылалэхэм, гуцылэгъусэхэм афэгъэхыгъэхэм ишыпкъэу адэлажъэу регъажъэ. Филологие шлэныгъэхэмкы докторэу, профессорэу Къомэфэ Мухьадин илэпылэгъоу кандидатскэ диссертациеу «Служебные части речи в адыгейском языке» зыфилорэр 1966-рэ илээсым етхышъ, бзэшлэныгъэмкы институтэу Тбилиси дэтым дэгъу дэдэу къыщегъэжъыпкъэжъы. Анахъ къыхэщэу ар зыпылтыгъэр морфологиер, бзэ гуцылэхэр, глаголыр ыушэтынхэр арыгъэ. Мы йофыгомкы шлагъэу цылэр мымакыми, адыгабзэм иглагол ишъошэ зэхэлтыкы, имэхъанэки, адрэ гуцылэхэу гуцылэхуыгъэм хэтхэм зэрпхыгъэмкы шыкыгъэ гъэнфагъэхэр илэхэу, глаголыр шхъэхэмкы зэхэокы зыхуыкы хэбзэ-нэшанэу ахэм къахэфэхэрэр, зэпхыкы шыкыкыу ялэхэр, нэмыкыхэри икыоу литературэм къыщыгъэлъэгъуагъэу цылагъэп. А йоф мыпсын-кыагъом изэшлохын илээс пчъагъэ тыригъэкыодагъ ыкы «Строение глагола в адыгейском языке» цлэу зыфишлыгъэ диссертациер ытхыгъ. Ащ фэгъэхыгъэ йофшлэгъабзэу къыхиутыгъэхэр зэфихысыжъы, тхылыу «Вопросы строения глагола в адыгских языках» зыфилорэр къыдигъэкыгъ. Адыгабзэмрэ къэбэртэжъэбзэмрэ зэригъапшэхэзэ, абхъаз матери-алхэри зыщыкылагъэм ыгъэфедэхэзэ, глаголым изэхэтыкы-

гъэпсыкы тхылым къыщызэхифыгъ. 1992-рэ илээсым итыгъэгъазэ Урысыем шлэныгъэхэмкы иакадемие икыутамэу Махачкала дэтым докторскэ диссертациер щыпхыригъэкыгъ. 1993-рэ илээсым имэлылфэгъу ма-зэ ВАК-м филологие шлэныгъэхэмкы докторыцлэ къыфигъэшъошагъ. Морфологиер фэшхъафэу йофшлагъэхэри Къасимэ илэх — адыгэ тхэнхэбзэм имыгъэнэфэгъэ йофыгъохэр къызщылэтыхэрэр, гуцылэхуыгъэм исинтаксис, глаголыр шхъэхэмкы зэхэокы зыхуыкы хэбзэ-нэшанэу ахэм къахэфэхэрэр ыкы пчъэгъэ категориер къызэрагъэлъагъорэр къызщитхыхэрэр, нэмыкыхэри.

Анахъэу Мэрэтыкыо Къасимэ ыцлэ зыгъэлугъэр адыгэ ономастикэм иугъоин, изэхэфын ехылагъэу илэ йофшлагъэхэр арых. Илээс пчъагъэрэ ежъ ышхъэкы шлогъэшлэгъонэу къыхыгъыгъэу Къасимэ Адыгэ чыгуи ичылацлэхэм яугъоин ыуж итыгъ. Адыгэхэр зыщыпсэуштыгъэхэ чыплэхэу зынэмысыгъэ зи къэнагъэп плэми хъунэу а зэкы ежъ ышхъэкы къыкылажъагъ, ащ фэгъэхыгъэу тхылы ыкы статья пчъагъэ ытхыгъ, къыхиутыгъ, йофшлэгъэшхоу «Адыгэ топонимическэ гуцылалэ» зыфилорэр 1981-рэ илээсым къыдигъэкыгъ. Нэужым гуцылалэр хэгъэхъагъэхэр илэхэу тлогъогъоу къыдэкыжъы (1990, 2003).

Чылацлэхэм япхыгъэ материалэу Къасимэ ыугъоигъэр адыгабзэмкы мылкъушху — бзэм къырыкылагъэри, лъэпкъым итарихыи яхыплэгъэ упчлэмэ

Йофшлэгъухэм къырауаллэхэрэр ◆ Йофшлэгъухэм къырауаллэхэрэр ◆

ГЪЫЩ Нухь, филологие шлэныгъэхэмкы доктор:

— Мэрэтыкыо Къасимэ сэ сичылэгъу, АРИГИ-м тыщызэдэлэжъагъ, шлэныгъэм йофыгъохэмкы тиелпкыкыхэр зэтефэхэуи, зэтемыфэхэуи хъуштыгъэ, ау тызэшлуанэу зыкы къыхэкыгъэп, сыда зыплэкы ежъ ыушэтыхэрэр нахъ зыфэгъэхыгъагъэхэр чылацлэхэр, гуцылэгъэлпхэр, ахэр еджакыоу хэм алтыгъэлэсыгъэнхэр ары. Сэ сызыпылтыгъэхэр теориер фэгъэхыгъагъэх, бзэхабзэхэр згъэунафыштыгъэх. Арэу щытми, тхыгъэхэм татэгущылэ зыхуыкы тиелпкыкыхэр шхъыхыгъэу къатлоштыгъэх.

Къасимэ псаугъэмэ, ыныбжъ непэ илээс 80 хъуштыгъэ, ау инасып къыхыгъэп. Тэ, хабзэ зэрэтфэхъугъэу, къыд-дэлэжъагъэхэм ямафэкыхэр хэтэгъэунафыкы, ялэжъыгъэхэу цыфхэм къафыщанагъэхэр тыгу къэтэгъэкыжъы. Ятхылыгъэу цыфхэм агъэфедэхэрэр цлэ-фэхэкы, ежъхэри псаухэу тлы-тэхэзэ тадэгущылэ ыкы гунахъ горэ опсэуфэ ышлагъэмэ, Тхъэм къыфигъэгъуанэу, ипсэпшлагъэ-

хэр фигъэбэгъонхэу, джэнэтым чыплэ гупсэф къыщыритынэу тыфэлъаю.

ШХЪЭЛЭХЪО Дарико, филологие шлэныгъэхэмкы кандидат:

— Цыфэу илээс пчъагъэм йоф зыдэлшлагъэр къыпхэмытыжъми, опсэуфэ шэн-зекыла-кыу хэлпыгъэр, шлуагъэу илагъэр, ицыфыгъэ гум къенэжъы. Ащ фэдэу АРИГИ-м ишлэныгъэлэжъхэм бэрэ агу имыкыу шлу кылыштыхэм ащыщ адыгабзэм ишлэныгъэ лъапсэ зыухъумагъэу ыкы зыгъэбаигъэу Мэрэтыкыо Къасимэ.

Мэрэтыкыо Къасимэ ицыфыгъэкы узыкырыпллын фэе, лэдэб зыхэлъ, цыф гупсэф рэхъатыштыгъ. Ащ ымакы къы-лэтыгъэу къэтшлэжъырэр, гужыныр икысагъэп, шхъэкы-фэныгъэу къыпфишлырэр пэмыгъохыжъын умылэжъынау щытыгъ. Сыд фэдэрэ йофкы уеолагъэми, хъалэлыгъэр къыхэщэу къытпэгъоуштыгъэ, Къасимэ рэзэныгъэ къызыхэ-щырэ гуцылэ дэхабэ кыплэ-жъыгъэ шыпкъэу дунаим ехы-

жыгъ. Непэ ежъ къытхэмытыжъми, шлэныгъэлэжъым лъэуж дахэу чым къытыринагъэр хэкуахэрэр. Ащ йоф зыдишлэ-щтыгъэхэм игугъу ашлы зэпыт, цыф гъэсэгъэшхор къызы-хъугъэр илээс 80 зыщыхуэрэ мафэр зэрэхагъэунафыкы-рэм къегъэлъагъэ Мэрэтыкыо Къасимэ иадыгъэгъэхэ, ишлу-шлагъэхэр цыфхэм зэрашымы-гупшэрэр, гукъэкыжъ дахэкы агу зэрилыр, шлу кыу къы-зэринэжъыгъэр. А гукъэкыжъ фабэхэу цыфхэм къахэнэ-жъыгъэхэр пстэуми анахъ са-угъэт лъаплэх.

СИТЫМЭ Саp, филологие шлэныгъэхэмкы кандидат:

— Лъэпкъым иныдэльфыбзэ зэригъэшлэнымкы лэпылэгъу уфэхъуныр лъэпкъ йофыгъу, сыда плэм ар цызыгъалэрэр бзэр ары. Лъэпкъэу къызы-хэкыгъэм иуз зэхэзышлэрэ цыфыр ыпэкы маплэу, уахъ-тэу зыщыпсэурэм къыгъэуцурэ йофыгъохэр зэхэшлэх, ахэм адэлажъэ.

Зэлъашлэрэ шлэныгъэлэжъ

цлэрылоу, лэдэбышхорэ лъытэ-ныгъэшхорэ зыхэлпыгъэ гъэ-сэгъэшхоу Мэрэтыкыо Къасимэ зыщыпсэугъэ лъэхъаным къыгъэуцугъэ йофыгъохэм ащы-щыгъ чылацлэхэр. Ахэм ятары-хъэ Къасимэ дэгъоу къы-тхыгъ. «Адыгэ Республикэм ис цыф лъэпкъхэм абзэхэм яхы-лагъ» зыфилорэ Законом игъэцэкыкы, Адыгэ Респуб-ликэм хэхъэрэ чылацлэхэм, псэуплэхэм ацлэхэр зэдэкы-кыгъэнхэмкы, чылацлэхэм ижъы-кы цлэу ялагъэхэр афэусыжъы-гъэнхэмкы ащ итхыгъэ лэпы-лэгъушлу. А йофыгъошхом шлэ-ныгъэлэжъым илахышлу хи-шлыхъанэу иго ифагъ. Ащ къе-ушыхъаты лъэпкъ йофэу къэ-тэджрэр ежъ ышхъэкы йофэу зэриплэтыштыгъэр, лъэпкъэу зыщылым пытэу епхыгъэу, гъэ-сэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкы ащ ищыкыгъэщтыгъэр лъэшэу зэхышлэу зэрэщытыгъэр.

Ыуж къыкыштыхэм, ежъ йоф-шлагъэ имызакъоу, адыгабзэм изэхэфын епхыгъэ йофыгъоу къэтэгъэхэрэр лъызыгъэкыотэщ-хэм ягупшысэщтыгъэ. Ныбжы-кыхэр зылышэнхэм фэбанэ-щтыгъэ.

Ренэу сыгу къэкыжъы ицы-

фышлугъэ. Сэ сизакъоп Мэрэ-тыкыо Къасимэ бэмэ ишлуагъэ аригъэкыгъ. Цыфхэм агу шлу-кы къынагъ.

ЕМТИЛЪ Разиегъ, тарихь шлэныгъэхэмкы кандидат:

— Къасимэ илээс 30 фэдиз-рэ йоф дэсшлагъэш, зэ ымакы лэтыгъэу гуцылэу зэхэсхыгъэп. Упчлэ горэ ептыгъэмэ, шъэбэ-шъабэу иджэуап къыуитыжъы-щтыгъ. йофэу тэ тызыпылтыр чылэмэ, къалэмэ, къутырмэ ятарихь зэдгъэшлэнэу ары. Ащ елытыгъэу Къасимэ ытхы-гъэхэр тэгъэфедэх. Ау ахэм ятхын тыфемыжъэзэ, упчлэ-жъэгу тшыштыгъ. Итхыгъэ то-понимие кыуачлэу хэлпыр гъэ-шлэгъоны.

Институтым сыкъэмыкыозэ, Мэрэтыкыом йофшлагъэхэм са-щыгъозагъ. Кылэегъаджэмэ яшлэныгъэ зыщыхагъэхэр ин-ститутым зэхыщэрэ йофтхъа-бзэхэм лекцие гъэшлэгъонхэм къыщаджэщтыгъ. Йофшлэн зэ-рыгъэцакыларэм фэдэу иуна-гъо дэгъоу зэрищэщтыгъ. Сэ ишхъэгъусэ къыздэджагъэу щытыти, бэрэ тызэшлэщтыгъ.

ИЛЪЭС 80 МЭХЪУ

ИЛЭЖЬЭКЛОШХУАГЪ

яджэуапхэр къызхэпхын лэжыгъ. Гушылэм пае, адыгэхэр чылэгъо пчъагъэу зэрэпсэуштыгъэхэр, адыгэ чыгум исыгъэ къуаджэмэ ацлэхэр (Бэ-гъэдырхъабл, Бэчмызай, Дархъабл, Ордэнхъабл, Мамрыкъуай), абдзахэхэу джы зы чылэ закъо нахъэу къэмынэжыгъэхэр блэкыгъэм лъапкышхоу зэрэщытыгъэхэр (Тубэ клэй, Тубэ хъасэ). Нэужым къыклэпыкыуагъэх «Адыгацлэхэм ятарихъ: Адыгэ Республикэм иеджаплэхэм апае лэпылэгъур» (1994-рэ илъэсым), «Знай свой край» (1995-рэ илъэсым), «Хэмыклоглэжырэ лъэужхэр» (2004-рэ илъэсым) зыфилорэ тхыгъэхэр ыкли нэмыклхэр.

Мэрэтыкъо Къасимэ бзэм ехылагъэу лофшлагъэхэр зэригъэхъазырхэрэм дыкыгъоу, ахэр еджаплэхэм зэрацъагъэ-

шлэцт шыклогъэхэри цыгъупшэщтыгъэхэп. Ащ фэшхъафэу аспирантхэри къепхыгъэхэу лоф адишлагъ. Ахэр шлэныгъэлэжыым ишъэфхэм афигъасэщтыгъэх, диссертациехэр аригъэтхыщтыгъэх.

Къасимэ Адыгэ къэралыгъо университетым адыгабзэклэ лекциехэм къыщаджэщтыгъэ, къэралыгъо экзаменхэр алахынхэмклэ ГАК-м итхъаматэу бэрэ къырагъэблагъэщтыгъэ. Ащклэ илофшлэнхэр лэдэбышхо хэлъэу зэшлуиштыгъэх ыкли 1995-рэ илъэсым профессор лэнатлэ къыраты. 1996-рэ илъэсым лофшлэгъабэу илэхэм мэхъанэ ин зэрялэр къыдалъыти, Мэрэтыкъор Дунэе адыгэ (черкес) академием иакадемикэу аштагъ. Ащ илофшлэн чанэу хэлажъэзэ, журналэу къыдигъэклырэм итхыгъэхэр къыдигъахъэщты-

гъэх. «Адыгэ Республикэм шлэныгъэхэмклэ изаслуженнэ лофшлэшху» зыфилорэ щытхуцлэри 1996-рэ илъэсым къыфагъэшхошагъ. Адыгэ ыкли Къэбэртэе-Бэпкъар университетхэм диссертациехэр зыщыпхырагъэклырэ Ученэ советхэу ацызэхэщагъэхэми ахэтыгъ. Гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ Министерствэм клэлэеджаклогъэхэм ящыклогъэ тхылхэм ятегушылэн фэгъэзэгъэ комиссиэу цызэхэщагъэм илофшлэни хэлажъэ. Къасимэ общественнэ лофшлэнхэми ыгу етыгъэу апыллыгъ. Республикэм и Лышхъэ дэжэ бзэмклэ щылэ Советым, типравительствэ чылацлэхэм якъэухъумэн фэгъэзэгъэ обществэу зехищагъэми ахэтыгъ.

Къасимэ гуцылэлъэ зэфэшхъафхэм лоф адишлагъ. Ахэм ащыцэу «Общекавказский то-

понимический словарь» зыфилорэ тхылым чанэу дэлэжыагъ, ау къыдигъэклынуу хуыгъэп. «Адыгабзэм изэхэф гуцылалэу» томищ хуэрэм гу-сэхэр илэхэу игъэхъазырын, «Урыс-адыгэ педагогическэ гуцылалэ» зыфилорэ профессорэу Шорэ Ибрахимэрэ Мэрэтыкъо Маргаритэрэ игъусэхэу ытхыгъэр, «Адыгейско-абхазско-русский словарь» зыфилорэри Мэрэтыкъо Къасимэрэ Инал-Ипа Азэрэ зэгъусэхэу (2013-рэ илъэсым) къыдагъэклыгъ. «Русско-адыгейский словарь лингво-методических терминов» (2002-рэ илъэсым, А. А. Шъаукъор, М. А. Шхъэлахъор игъусэхэу) ар тиреспубликэклэ апэрэ гуцылалэу, клэлэегъаджэхэмклэ зишлогъэшхо къэклогът тхылэу щыт. «Адыгэ-урыс гуцылалэ» (1975-рэ илъэсым, гъусэхэр илэхэу), 1997-рэ илъэсым «Избранные работы Д. А. Ашхамафа» зыфилорэ тхылыр (Шъаукъо Аскэр игъусэу) къыдэ-кыгъэх. Ар шлэныгъэлэжэ цлэрылор къызыхыгъэр илъэсишъэ зэрэхуыгъэм фэгъэхыгъ. Ащ фэшхъафэу «Справочник личны имен народов РСФСР» зыфилорэм (А. Шагировыр игъусэу), «Адыгейские и кабардино-черкесские имена» ылоу (Нало Заур ыгугоигъэр къызфагъэфедэзэ) адыгэ-къэбэртэе-щэрджэс лахыр справочникэу зигугъу къэтшыгъэм къыдагъэхъагъ. Я 8 — 9-рэ класхэм апае (гъусэхэр илэхэу) ыгъэхъазырыгъэ учебникхэри, ахэм анэмыклхэри къыдэклыгъэх. Маклэп лофшлэгъэ зэфэшхъафэу шлэныгъэлэжыым къыхиутыгъэр. Тхылэу къыдигъэ-

кыгъэхэри зэрэхэтхэу научнэ лофшлэгышхэм ехуу ил. Ахэм осэ ин къызэрафашыгъэм епхыгъ справочникхэу «Современное кавказоведение» (1999-рэ илъэсым, къ. Ростов-на-Дону) ыкли «Кто есть кто в кавказоведении» (2000-рэ илъэсым, къ. Москва) зыфилорэм ыцлэ къызэрадэхъагъэр. Тэ, Къасимэ лоф дэзышлагъэхэм, тыгу къызэринагъэр шэн рэхъат илэу, ылшэнэу ригъажьэрэу гъунэм нигъэсэу, ымакъэ мылэтыгъэу, шъабэу гуцылэу, удэгушылэ пшлоигъо зэпытэу, узэригъэрэзэщтым ежыри ыгуклэ фэцагъэу зэрэщытыгъэр ары.

Мэрэтыкъо Къасимэрэ ишхъэгъусэрэ унэгъо дахэ алэжыгъ. Джы ахэм аплугъэхэу Асель Москва лабораториеу «Болари» зыфилорэм лоф щешлэ. Акъоу Иляс апшъэрэ шлэныгъэ зэригъэгъотыгъ, Мыекъуапэ и «Водоканал» иучасткэ лоф щешлэ, сабый дахэхэр аплух.

Мэрэтыкъо Къасимэ мэзаем и 13-м, 2004-рэ илъэсым идунэ ыхъожыгъ. Ежы къытхэмытыжыми, илофшлагъэхэр джыри къытхэтых, тэгъэфедэх. Творческэ гухэлъыбэ ащ зыдилыгъыгъ, ау ахэр ежы зэрехуыгъагъэм фэдэу ыгъэцэ-клэжыныхуу игъо ифагъэп. Джыри тауж къыкыштыхэм шлэныгъэлэжыым итхыгъэхэр бэрэ зэпырагъэзэнхэу, шлэныгъа-клэхэр агъотынхэмклэ ушэтаклом илэжыгъэхэр лъапсэ хуынхэу тэгугъэ.

АТЭЖЪЭХЪЭ Сайхъат. Филологии шлэныгъэхэм-клэ кандидат.

Илофшлэгъухэм къырауаллэхэрэр ◆ Илофшлэгъухэм къырауаллэхэрэр ◆

Лъэшэу тыгу къео цыф шлагъор непэ зэрэтхэмытыжыр. «Цыфыр агу къэкыжыфэ цыл» ало. Ежы цымылэжыми, ытхыгъэхэр джыри лъэшэу къытхъапэх.

Джэнэт цылэмэ, Тхъэм къырет.

● ● ●

ЦУЕКЪО Алы, филологии шлэныгъэхэмклэ кандидат:

— Сикъуаджэу Хъалъэкъуае иеджаплэ лоф шысшлэ зэхъум (1961 — 1971), Адыгэ научнэ-ушэтэкло институтым илофшлагъэхэр зыдэт тхылхэр лъэшэу сшлогъэшлэгъонхэу сяджэщтыгъ. Джа лъэхъаныр ары, ежы Мэрэтыкъо Къасимэ сымышлэрэми, бзэм фэгъэхыгъэхэу инаучнэ статьяхэм нэлуасэ сызафэхъуагъэр. Непэ фэдэу къэсэшлэжы тинидэльфыбзэ хэт гуцылэпыклогъэм яхыллэгъэ статьяу сызэдэжъагъэр: лъэшэу сшлогъэшлэгъоныгъ, зытхыгъэр гуцылэгъу сшлымэ сшлоигъоу сыхъугъ...

Къасимэ цыф рэхъатэу, жэбзэшлу лъэу, къыпфилуа-

тэрэм узлэпищэу щытыгъ. Тинидэльфыбзэ илофыгъохэм анэмыклогъэ, чылацлэхэм пытэу зылэпашагъэу хышъэ гъэшлэгъонхэр къылотэнхэр иклэсагъ. Джащ фэдэ лъэхъанэу гум къынэжъэу къыхэкыгъэр маклэп....

Къэтхыхъан амал гъэшлэгъонхэр, лэпэлэсэныгъэ хъалэмэт Къасимэ зэрэхэлпыр къызыщыльэгъогъэ тхылэу щыт «Адыгацлэхэм ятарихъ» зыфилорэр. Непэ клэлэеджаклогъэм, клэлэегъаджэхэм, студентхэм, шлэныгъэлэжыхэм, лъапкыым ыбзэрэ итарихърэ зышлэ зышлогъэхэм лэпылэгъушлу афэхъун тхыгъэ шлэгъуабэ Мэрэтыкъо Къасимэ къытфигъэнагъ.

Къасимэ фэдэ цыф лухэр, акъылышлэхэр, илъэпкъ ыгукли ыпсэкли фэлэжыагъэхэр пщыгъупшэнхэ плэкыштыгъ. Къасимэ цыфышлугъ, шлум фэлэжъэзэ къыхыгъ, Тхъэм джэнэт лъаплэ къырет.

● ● ●

НЭХЪЕ Саид, филологии шлэныгъэхэмклэ кандидат:

— Мэрэтыкъо Къасимэ илъэс 40-м ехуэрэ наукэм щылэ-

жыагъ. Ащ хэмыклогъэжыын лъэуж адыгабзэм изэгъэшлэн-къэтхыхъанклэ къыщыгъэнагъ. Адыгабзэм изэхэфын лоф дэзышлагъэхэм ацлэ къеплон зыхъуклэ, апэрэ сатырхэм Мэрэтыкъо Къасимэ ахэт.

Шэн гъэтыллыгъэ илагъ, цыфышлугъ, лухэу, гъэшлугъэу, гуклэгъушхо хэлъэу щытыгъ. Сыдигъо лэпылэгъу уищыклогъэу уеклоглагъэми, ишлуагъэ къыуигъэклынуу ренэу хъазырыгъ. Ар дахэклэ, шлуклэ непэ тыгу къэкыжы.

● ● ●

ТЫГЪУЖЪ Гошсим, филологии шлэныгъэхэмклэ кандидат:

— Мэрэтыкъо Къасимэ илъэс 40-м ехуэрэ наукэм щылэ-жыагъ. Ащ хэмыклогъэжыын лъэуж адыгабзэм изэгъэшлэн-къэтхыхъанклэ къыщыгъэнагъ. Адыгабзэм изэхэфын лоф дэзышлагъэхэм ацлэ къеплон зыхъуклэ, апэрэ сатырхэм Мэрэтыкъо Къасимэ ахэт.

Шэн гъэтыллыгъэ илагъ, цыфышлугъ, лухэу, гъэшлугъэу, гуклэгъушхо хэлъэу щытыгъ. Сыдигъо лэпылэгъу уищыклогъэу уеклоглагъэми, ишлуагъэ къыуигъэклынуу ренэу хъазырыгъ. Ар дахэклэ, шлуклэ непэ тыгу къэкыжы.

хуным фэхъазырыгъ, тыгу зыкли хыгъэкыгъэу къэтшлэжырэп, къыпфэсакызэ къыбдэгущылыщтыгъ. Цыфышлугъ, зыхэтхэм шхъэклафэ афишлыщтыгъ.

Мэрэтыкъо Къасимэ псаоу къытхэтыгъэмэ, иилъэс 80 дыхэдгъэунэфыкыштыгъэ. Ащклэ ежыри тэри тинасып къыхыгъэп. Ау ежы къытхэмытыжыми, илофшлагъэхэр мыклогъэжыын лахъэу наукэм къыфигъэнагъэх.

Къасимэ зышлэщтыгъэмэ зэклэмэ шлуклэ, дахэклэ агу къэкыжыщтыгъ. Ащ игъэхъагъэхэр ащыгъупшэщтыгъ.

● ● ●

ШХЪАПЛЪЭКЪО Гъучыпс, филологии шлэныгъэхэмклэ кандидат:

— Мэрэтыкъо Къасимэ шлэныгъэлэжыу сымышлэгъэ, гъунэгъу хъалэгъу сшлэгъагъэ. Адыгагъэм щилэжыгъэ лэдэбыр Къасимэ иунагъо къыкырэмэ янамысэу зэрэщытыр ижыи икли ахэлплагъоштыгъэ, къыныр къыб-

далэтыщтыгъэ, хъярыр къыбдагоштыгъэ.

Ишхъэгъусэу Маргаритэ имыхъамелэ тлупшыгъагъэ, клэщыгъо шхын шыгъэхэр къырихыхэти, щагум дэс сабыйхэм, нэжы-лужхэм, лъэпкъ зэхэдз ымышлэу, афигоштыгъэ. Быным исабыйхэр ялэдэбныгъэклэ зыхэтмэ къахэщыщтыгъэх.

Нэужым цыф шъэбэ цыф рэхъатэу, шлэныгъэлэжыу Къасимэ иаужырэ илъэс пшыклушым шлэныгъэ-ушэтэкло институтым сыщыдэлэжыагъ. Шлэныгъэлэжэ чъэпхыгъэу, ушэтын амалым илэубытылэхэр икыу фэдизэу къызлэклэхъагъэхэу, лъэпкъ наукэм пкъэуу илэхэм ясатыр зэращыщыр щэч хэмылэу сшлэш зыгъэхъун щысабэ есьэгъулагъ. Сыд фэдэ упчлэкли лэпылэгъуки Къасимэ уеоплагъэмэ, ежы ышхъэ рипэсыжырэ джэуапым, хэклиплэм уязыщлэщт амалмэ къыпфяусэщтыгъэ. Шыпкъагъэм, лыгъэм, гуклэгъум осэшхо афишлэу щытыгъ, ищылэклэ-псэуклэ идин шэпхъагъ. Джэнэт лъаплэр Тхъэм къырет.

● ● ●

МЭФЭЗЭХАХЬ

Литературэр — тибайныг

2015-р — литературэм и Ильэс. Ащ елытыгъу, Джамбэчы гурыт еджапэм Иофтхьабзэ щызэха-шагъ. Ар усаклоу, журналистэу, клэлэегъаджэу, общественнэ Иофышлэу, Адыгэ Республикэм ыкли Урысые Федерацием гъэсэнэгъэмклэ яИофышлэ гъэшлуагъу, Урысые Федерацием итхаклохэм я Союз хэт Шэкло Абрек фэгъэхьыгъагъ.

Литературнэ зэхахьэм культурэм илофышлэхэр, клэлэегъаджэхэр, клэлэеджаклохэр, къоджэдэсхэр хэлэжыагъэх. МэфэкI Иофтхьабзэр къызэлуиыхыгъ къоджэ еджапэм адыгэ литературэмклэ иклэлэегъаджэу Шэуджэн Джантыгъэ. Усаклоу, клэлэегъаджэу Шэкло Абрек итворчествэ осэ ин фишлызэ къытегушылагъ. Ащ къызэрилуагъэмклэ, ильэсыбэ хуэгъу Абрек адыгэ литературэм илахышлу хешлыхъэ. Тхылъ пчъагъэ къыдигъэкыгъ. Ахэр «Клочлэ зейкI» (1983), «ДахэкIэ сыпэгъокIы» (1996), «Тэтэжъ иш» (2000), «Къысфаклу орд» (2007), «Тыгъэнур» (2009), «Симаф» (2013). Клэлэегъаджэхэм апае методическэ Iэпылэгъухэу «Унагъом сабий кыхьуагъэ-

мэ» (1994), «Гур оръкъабз, жабзэр ордэх» (2005). Мы зигугъу къэтшыгъэхэм афэшхьафэу «Литературэмклэ урокхэм-рэ внекласснэ Иофтхьабзэхэм-рэ ащызэрагъашлэхэ зыхьукIэ клэлэеджаклохэм патриотическэ ыкли интернациональнэ плуныгъэ зэрябгъэгъотыштыр» зыфилоэрэр 1986-рэ ильэсым къыдигъэкыгъ. Абрек итворчествэкли общественнэ Иофэу ыгъэцаклэхэрэмклэ зэфэхьысыжъу пшын плэкырэр зы — ар ильэпкъ, къызшыхуэгъэ икьуаджэ мыпшыжъу зэрафэусэрэр ары.

— Абрек зысшэрэр ильэс пчъагъэ мэхъуш, ицлыфыгъэ дахэ, ишырытыгъэ, клэлэегъаджэ сэнэхъатэу къыхихыгъэм фэшъыпкъэу, сэнауштыгъэ ин

хэлъэу Иоф къыдидишагъ. Еджапэм ипашэу зыщэт ильэсхэр тшыгъупшэхэрэп, ренэу ыналэ къыттэтэу, къытфэсакъэу клэлэегъаджэ пэпчъ тызэришагъ. Къоджэ клубым, музеим аша-шырэ зэхахьэхэм ренэу клэлэегъаджэ клэлэеджаклуи щахи-гъэлажъэщтыгъэ. Клэлэеджаклохэм янэ-ятэхэри гъэсэнэгъэ-плуныгъэ Иофыгъохэм къахигъэлажъэщтыгъэх. Къуаджэм щызэ-рахьэрэ Иофыгъохэм япчэгъу титэу непэ къызнэсыгъэм Иоф тэшлэ, — къылуагъ Джантыгъэ.

ШIэныгъэлэжъэу, Iорылуатэхэмклэ отделым инаучнэ Иофышлэ шъхьалэу Нэхэе Саидэ игушылэ анахъ шыклигъэтхыгъэр Iорылуатэм ыльэныкъокIэ зыбгъазэмэ, усаком икълэмыпэ къыпыкIыгъэ усэхэу «Лъэтегъу-уцу», «Бэраупсы», «Адыгэ пшы-сэмэ сяджэ», «Джэныкъо машу» зыфилохэрэр клэлэцыкIу Iорылуатэхэм яхышырэу зэрэгъэпсыгъэхэр ары. Мыхэм сабыам ижабэ зэрэхагъахьорэр, зэрагъэлъэшырэр, игулытэ зэрагъэчанырэр къылуагъ. Адыгэ клэлэцыкIу литературэм хахьо фэзышыгъэ Абрек усэхэр джы-

ри ытхынхэу, итхылыкIэхэр къыдигъэкIынхэу фэлъэлуагъ.

Джамбэчы гурыт еджапэм плуныгъэ Иофымклэ ипашэ игуадзэу Шэзожъ Симэ мэфэкIым къеблэгъагъэхэм къафэгъушлуагъ.

Зильэпкъ ыкли зичылэ ыцлэ дахэкIэ, шукIэ рязыгъэлорэ Абрек итхыгъэ зэфэшхьафхэр лъытэныгъэ фашлэу зэрэ-зэрахьэхэрэр къыхигъэщыгъ. Тхылъхэу «Тэтэжъищ», «Симаф», «Тыгъэнур» зыфилохэрэр зэлэпахыхэзэ клэлэцыкIу Iыгъыплэу къуаджэм дэтымрэ еджапэмрэ зэрэщызэрагъашлэхэрэр, Абрек иусэхэм ате-хыгъэу тикомпозиторхэм ордэхэр зэратхыгъэхэр къылуагъ.

Шэкло Абрек ригъэджагъэхэм ащышэу, джы еджапэм Иоф шызышлэрэ клэлэегъаджэу Бысыдж Зареми гушылэ аи-хыгъагъ. Ащ иклэлэегъаджэ ицлы-фыгъэкIэ, итхыгъэхэмклэ рес-публикэм зэрэщашлэрэр къы-луагъ. Красногвардейскэ теле-видением иредакторэу Иоф зэришлагъэр, къэтын-къэгъэлъэгъон зэфэшхьафхэу лэжъэкIо цыф-хэм, дин шлошъхуныгъэм, сэнэхъат къыхэхыным, ныбжы-

клэхэм плуныгъэ-гъэсэнэгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэным, тхакло-хэм, сурэтышлэхэм, ордэусхэм, ордэилохэм ыкли нэмыкIхэм яхылагъэхэр бэу зэригъэхьа-зырыгъэхэр къылуагъ. Псауны-гъэкIэ, творческэ гуахьокIэ фэлъэлуагъ.

Гурыт еджапэм иклэлэегъаджэхэу Хъунэго Аминэтрэ ТIэшъу Фаридэрэ Шэкло Абрек къыфэгъушлуагъэх. Нэужым я 3-рэ, я 6-рэ классхэм арыс еджаклохэу ТIэшъу Даринэ, ТIэшъу Хъазрэт, Щэшлэ Тимур, ДыдыкI Светланэ, ДышъэкI Руслан, Хъэтэмэ Индар, Чэмбэху Фаинэ, Чэмбэху Фа-риде, Бысыдж Артур, Бгъуашэ Дианэ, Хъунэго Асфар, Лъэп-цIэрыкъо Даринэ, Пчэнэшэ Бэлэ, Къэзэнч Дамир, ТIэшъу Амир, ПкIыхьэкIэ Амир, Щэшлэ Рустам усаклоу Шэкло Абрек иусэхэм IупкIэу къяджагъэх.

Шэкло Абрек фэгъэхьыгъэ литературнэ зэлулэгъоу зэха-щагъэр нахъ гъэшлэгъон къэ-зышыгъэмэ ащыщ тхаклом Иоф-шлагъэу илэхэр зытет къэгъэ-лээгъонэу къоджэ тхылъеджа-плэм ипашэу Уелыкъо Нуры-ет къыгъэхьазырыгъэр.

КЪЭЗЭНЧ Нурыет.
Тарихь-этнографическэ музееу къуаджэу Джам-бэчы дэтым ипаш.

КIЭУХ ЗЭФЭХЬЫСЫЖЪХЭР

Анахъ къоешI дэгъухэр

Бэмышлэу Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъ-еджапIэ экономическэ литературэмклэ иотдел КIэ-щаклоу зилэгъэ Iэнэ хъураеу «ЩэхэкI гъомылапхъэ-хэр: адыгэ къуаехэм ядэгъугъ» зыфилоэрэр шылагъ.

Ащ адыгэ ыкли нэмыкI къое зэфэшхьафхэу 15 фэдиз къыдэгъэкIакохэу «Щэ завод-дэу «Адыгейскэм», Тамбовскэ

щэ заводым къырацэлэгъа-гъэх. Ахэм ядэгъугъэ нэбгырэ 64-у ащ хэлэжыагъэм ауплъэ-кIугъ. ЦIэ зэфэшхьафхэр зилэ-хэу къуаехэу — сулугуни, адыгэ къуаер, «болгарскэкIэ» заджэхэрэ брынзэр, спагеттхэр (гъэгъугъэр), «балыковий», «че-чил» зыфилохэрэр мы завод-хэм къыдагъэкIыгъэх. Ахэм ялэ-шлугъэ-дэгъугъэ зыгъэунафышты-гъэ купым хэтыгъэхэм къуае пэпчъ уасэу фашлэрэм елы-тыгъэу баллхэр фагъэуцштыгъ.

КъоешIхэр лъэныкъуицIкIэ зэрагъэнэкъокъугъэх:

къуаер дэгъу дэдэу зэрэ-шыгъэмклэ (апэрэ, ятIонэрэ, яцэнэрэ чIыплэхэр); щэфакло-хэм ежъ анахъ агу рихьы-рэмклэ; «Iэшлугъэм и Пачьыхъ» зыфилохэрэмклэ.

Апэрэмклэ, къуаер идэгъу-гъэкIэ, Адыгеим икъое лъэп-къищ къыхагъэщыгъ, ахэм анахъ балл пчъэгъаби атефагъ.

А I-рэ чIыплэр ыубытыгъ «Адыгейский» зыфилоэрэ къое гъэгъугъэм, ЗАО-у «Молкомбинат, «Адыгейский» (балл 273-рэ) зыфилоэрэр ары.

Я II-рэ чIыплэр — ООО-у «Тамбовский молзавод» зыфилоэрэм къышлэрэ къое лъэп-къитIоу «Чечил (спагетти)» укроп хэлъэу (271) ыкли «Балыковий» зыцIэу гъэгъугъэр арых.

Я III-рэ чIыплэр ЗАО-у «Молкомбинат «Адыгейский» зы-

филоэрэм къышлэрэ къуаеу «Спагетти» (гъугъэм) ратыгъ.

ЗэкIэ Иофтхьабзэм хэлэжыа-гъэхэм зэдырагъаштэу адыгэ къое гъозагъэу «Молкомби-нат «Адыгейский» зыфило-эрэм къышлэрэр къое пстэ-умэ анахъ дэгъоу алытагъ.

«Iэшлугъэм и «Пачьыхъ» зыфилоэрэ цIэр зыфагъэшъо-шагъэр «Адыгейский» зыфи-лоэрэ къое ихыгъакIэр ары. Зэрэщыугъэмклэ, ишъэбэгъэ-Iэшлугъэкли зэрэпшъахэр клэ-гъэтхыгъ.

ЩэхэкI гъомылапхъэхэмклэ

Адыгеир зэрэбаир, адыгэ къуае-хэр зэрэдэгъухэр, тизаводхэм къыдагъэкIыхэрэр Урысыем ыкли нэмыкI къэралыгъохэм зэ-ранэсхэрэм къызэраушыхьаты-рэр хэткли нафэ.

Зигъо Иофтхьабзэм хэлэ-жыгъэ пстэумэ тхылъеджапIэм илофышлэхэу ар зэхэзыщагъэ-хэм «тхъашъуегъэпсэу» арало. ТапэкIи республикэм иэконо-микэ Иофыгъохэмклэ гъэзагъэу Иоф зэдашлэшт.

Н. П. ПЛОТНЕРЧУК.
Лъэпкъ тхылъеджапIэм иот-дел ипаш.

Абубэчыр цыфышлугъ, тщыгъупшэрэп

«Сэ зыкӀи гъэзетми телевидениеми сафэтхагъэп. Мыр апэрэу къэсэтхы. НэшъукъуаекӀэ ШашӀэмэ сащыш, КӀыкӀхэм сыряпхъу, сӀэр Тэмар. Мы къоджэ дэдэм иеджапӀэ илъэс 43-рэ хъугъэшъ сырикӀэлэ-егъадж, апшӀэрэ категории сӀэу ублӀпӀэ классхэм Иоф ащысшӀэ.

Къэлэмыр къэсштӀнӀэу зышӀыгӀэр сшынахыжъэу КӀыкӀ Абубэчыр Исмахылэ ыкӀоу дунаир пэсачӀэу зыхъожьыгӀэр ары.

Цыфыр дунаим къызыгъэхъӀэ, анахъ мылькушхоу икӀэлэ ылъытӀэн фаер ицӀыфыгъ, иадыгагъ, лъытӀныгъэу къыфа-шырӀэр, шӀуагъэу ахэм къафи-хырӀэр ары. А зӀпстӀур къы-зыдӀэхъугъэхэм зӀу ащыцӀэу слъытӀэрӀэр Абубэчыр (зӀрӀеджӀэ-щыгӀгӀхэр Абочыр) ары.

Абочыр, адыгӀэхэм зӀраӀоу, ышъхъэ ылъӀэуанджӀэ итыгъ Иоф-шӀӀӀӀӀӀӀ зырегъажӀэм. ЕджапӀэм щеджӀэ зӀхъум гъэмӀфӀэ мӀэзиц каникулым къызатӀупщыкӀэ фер-мэм шкӀахъо техъэмэ, трактор бригадэм кӀомэ, трактормэ, ком-байнэмэ атетӀысхъэмэ, прицеп-щикӀэу, ащ иӀӀыӀӀӀӀӀ Иоф ышӀӀэ-зӀ кыыхыгъ. ДжарӀэу ИофшӀӀӀӀӀӀ шӀу ылъӀӀӀӀӀӀ зӀцӀыкӀум шы-тыгъ. Цыфхэм ахӀэтыныр, кол-хозым шылӀӀӀӀӀӀӀ икӀӀэсагъ. ЕджапӀэм икӀӀӀӀӀӀӀӀ бригадӀэ ипашӀэу илӀӀӀӀӀӀӀ адӀӀӀӀӀӀӀӀ-щыгӀгӀӀ. АузӀ я 10-рӀэ классыр ПӀӀӀӀӀӀӀӀӀ еджапӀэм (ащы-гъум Нэшъукъое еджапӀэр илъӀ-сий еджапӀӀӀӀӀӀӀӀ) къыще-ухышъ, Краснодар мӀэкъумӀӀ институтым иагронимическӀэ фа-култет чӀӀӀӀӀ. ИлъӀӀӀӀӀӀӀӀ нахъ чӀӀӀӀӀӀӀӀӀ янӀ-ятӀӀӀӀ ыгу афӀ-гъушъ, заочнӀэу ретыжъы, икӀӀӀӀ колхозым къегъӀӀӀӀӀ. КӀӀӀӀ дӀдӀэу тутынлӀӀӀ бригадэм

ибригадирӀэу загъэнафӀкӀэ, на-хыжъхэм агурыӀоу, нахыкӀӀӀ-хэр ыгъӀӀӀӀӀӀ мӀэхъу.

ТутынӀр агъӀӀысы зыхъукӀӀэ, ныбжыкӀӀӀӀӀ ащ фиgӀӀӀӀӀӀӀ-гъӀӀ. Пенсием тӀысыжыгӀӀэ нӀжӀ-Ӏужъхэм ялӀӀӀӀӀ, линей-кӀмкӀӀэ ежъ шаоу рассадтеч къыщӀӀӀӀӀӀ. «Абочыр тӀ фӀ-тымышӀӀӀӀӀ шыӀа!» аӀӀӀӀ КӀыкӀ ФӀсӀӀӀӀ, ШышъхъӀӀӀ ЧӀӀӀӀӀ, СихъаджӀӀӀ ГӀӀӀӀӀ, Уды-кӀӀӀӀ ХъӀӀӀӀӀ, УдыкӀӀӀӀ Шып-хъукӀӀӀ, КӀыкӀ ХъаджфатымӀ (Тхъэм джӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀ) ижы-рӀӀ ордӀ макъӀӀ ашъхъащӀӀӀ Иоф ашӀӀӀӀӀӀӀ. МафӀэм тутын гъӀӀысыныр къаухы зӀхъум, Абочыр типщынӀӀӀ анахъ ӀӀӀӀӀ ЕхъӀӀӀ Налбый линейкӀмкӀӀ хъасӀэм къыщи, пщынӀмрӀ пхъӀ-кӀычхӀмрӀ зӀдырагъаштӀӀ кӀе-охӀӀӀ губгъом ит чыгӀ чӀӀӀӀм джӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ.

Ащ ыуж агрономӀэу зашӀым, илъӀӀӀ пчъагӀӀӀ нӀфылӀӀӀ кӀы-зӀкӀичынӀӀӀ ригъӀӀӀӀӀӀ кӀо-дыеу губгъом кӀӀӀӀ Иоф ышӀӀӀ. «Сыагроном сӀӀ, апшӀӀӀ гъӀӀ-ныгъӀ сӀӀ, сӀӀӀӀӀ шӀушӀӀӀ фае» ымыӀоу, ӀӀӀӀӀӀӀӀ зымышӀӀӀ, тракторыр кӀутагъӀмӀ, адиды-жъӀӀ, мыхъурӀӀ адигъӀӀӀӀӀ-жъӀӀ, кудӀӀ пытӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀ-жыщыгӀгӀӀ.

НыбжыкӀӀ дӀдӀэу партием хӀхъӀ, бригадэм ипарторгӀэу агъэнафӀ. ИофшӀӀӀӀӀӀ агу зӀрӀ-рихъырӀэм елытыгъӀэу Мыекъуа-

пӀ, хӀӀу комитетым ащӀӀжынӀӀ, уни кӀыратынӀӀ кӀыраӀо. АфӀе-мызӀгъӀӀ пчъагӀӀӀ кӀельӀӀӀ, ау афакӀӀӀӀ.

ТятӀу КӀыкӀ Исмахылэ Пыц-жыы ыкӀӀӀ ХӀгъӀӀу зӀошхоу кӀуагъӀэм хӀӀӀжъагъ, ащ шы-хъугъӀ-щышӀӀӀӀӀ кӀыӀӀӀӀжы-ныр икӀӀӀӀӀӀ. Ау ыкӀышъо тыркӀоу телӀхэм тхыӀӀ тхыгъӀ зӀгохыгъӀэм фӀдӀӀ кӀыпфӀӀӀӀ-тӀщыгӀгӀӀ. Ежъ илӀӀӀӀхэм е ишъхъӀӀӀӀӀ — тӀӀӀӀ Тыжын («ТыжынӀӀ ар, дышъӀ нахъ» ылогъагъ тичылӀӀ шыщӀӀӀ горӀэм, иунӀӀӀ ӀыгъыкӀӀ, ищыӀӀӀӀ, ихъупхъагъӀ апае) къегъӀӀжъагъ хъумӀ къафилуатӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀ-жыгъӀхӀмкӀӀ Ленинград зӀкӀӀ-ми зӀӀӀӀӀӀӀ «дорога жизни» зыфӀӀӀӀӀӀӀӀ икӀӀӀӀӀӀӀӀӀ артиллери-стӀӀӀӀӀӀӀӀ лутыгъӀхэм яору-дӀӀӀӀ командирыгъӀӀ, лейте-нантӀӀ ары. ЗӀошхом кӀынӀӀӀ хильӀӀӀӀӀӀӀ ыкӀӀ лыгъӀӀӀ шы-зӀрихъагъӀэм афӀӀӀ ХӀгъӀӀу зӀошхом иорденӀӀӀ апӀӀӀ ыкӀӀ ятӀӀӀӀӀӀ шӀуашӀӀӀӀ зӀӀӀхӀмрӀ «За оборо-ну Ленинграда» зы-филорӀӀ медалымрӀ кӀыраты-гъӀӀ. НӀужым кӀыфагъӀӀӀӀӀ-гъӀхӀӀ юбилейнӀ медалӀ пчъа-гъӀ, щытхъу тхыӀӀхӀӀ иӀӀӀӀ.

«Ащ фӀдӀӀ кӀын зыӀӀӀӀӀ-гъӀ сятӀэм, сянӀӀ ИофшӀӀӀӀӀӀ уна-гъом илӀыр зӀкӀӀӀ зыпшъӀ илӀым, сшыпхъу нахыкӀӀӀхӀӀ РиммӀӀӀ ТӀмарӀӀӀ, сшынахы-кӀӀхӀӀ ПщымафӀӀӀ ШумафӀӀӀ еджӀӀӀ пӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, сӀ зыгъатхъӀӀ кӀӀӀӀм сӀдӀ-сына» еӀӀӀӀ, ӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀм кӀыщыфагъӀӀӀӀӀӀӀ афиштӀ-рӀӀ. Колхозым профкомӀӀ Иоф щӀӀӀӀ, етӀӀӀӀ КъунчыкӀӀӀӀӀӀ бригадэм агрономӀӀ агъӀӀӀ. Анахъ чыпӀӀ кӀынӀӀ, анахъ Ио-фыр зыщыкӀӀӀӀӀӀӀӀ апӀ-ӀӀӀӀӀ, зыфагъӀӀӀӀӀ дӀгъӀӀӀ зӀригъӀӀӀӀӀӀӀ пӀӀ ВДНХ-м Москва агъӀӀӀ.

Агроном-чылӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀӀ кӀызыраткӀӀ, ипсауныгъӀ кӀы-зӀӀӀӀӀӀ, шӀу ылъӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀӀӀ ыгъӀӀӀӀӀӀжын фаеу мӀэхъу. ДжӀдӀжӀӀӀӀӀ советым иӀофышӀӀӀ аштӀ. Ащ ӀутызӀ, Нэшъукъое кӀӀӀӀ коим иӀӀӀӀ администраторӀӀ хадзы. А лъӀ-хъаным мы зы кӀуаджӀӀ ары-гъӀ зӀом хӀкӀӀӀӀӀӀӀ апае саугъӀӀ зыдӀӀмытыгъӀ. Зы илъӀ-сым кӀыкӀӀӀӀ нэшъукъое кӀӀӀӀ-хӀӀ чылӀм дӀмысхӀӀ кӀыздыри-гъӀӀӀӀ зӀкӀӀӀӀ анахъ дахӀӀ, анахъ дӀгъӀӀ, мраморым хӀшӀы-кӀыгъӀӀ саугъӀӀ аригъӀӀӀӀӀӀ, парк дахи кӀырашӀӀӀӀӀ. Ащ икӀӀӀӀӀӀӀӀ ежъ Абочыр иныбдӀжӀӀӀ хъӀӀӀӀӀ, гъучӀӀӀ-жъӀ ӀӀӀӀӀӀӀ ЕхъӀӀӀ ЗӀчӀӀӀӀ игъӀӀӀӀ Ӏофышхо ашӀӀӀ. СӀыд ышӀӀӀӀӀ, тӀдӀ кӀуагъӀми емы-зӀщыжъӀӀ кӀыгъӀӀӀӀӀ иныб-дӀжӀӀӀӀӀхӀӀ КӀыкӀ РуслъӀӀӀ БорсӀ АзмӀӀӀ (Алахъым джӀ-нӀӀӀӀ кӀӀӀӀ) ягугъу кӀӀӀӀӀӀ-шӀын слӀӀӀӀӀӀӀ. КӀӀӀӀ дӀ-хъгъӀӀм дӀжъы стӀӀӀӀӀӀӀ-гъӀӀӀӀӀ. КӀуаджӀӀм газыр кӀы-дащӀӀӀм, краныпсыри унагъӀӀ пӀӀӀӀ ращӀӀӀӀӀ — пӀӀӀӀми гумызӀӀӀӀ ауж итыгъӀӀ Або-чыр ары.

ПӀӀӀӀӀӀӀӀ район гупчӀӀ кӀызахыжъым, администрацием иунӀ, ишагу язӀгъӀфӀӀӀ иӀӀӀ-шӀу хышӀыхъагъ.

Джы анахъӀӀ кӀыхӀӀӀӀӀӀ сшӀӀӀӀӀ ПӀӀӀӀӀӀӀӀ район сымӀдӀжӀӀӀм аужырӀ илъӀ-хэм Иоф зӀрӀӀӀӀӀӀӀ ары. Мыщ сӀ бӀрӀ сынӀӀӀӀ, врачхэм сипсауныгъӀӀӀ бӀрӀ сӀӀӀӀӀ. ПчӀӀӀӀӀм кӀыщегъӀжъагъӀӀ сы-кӀыдӀӀӀӀжыфӀ нӀс «АбочырӀ уришыпхъуба? АбочырӀ изӀӀ-ми, кӀыпфӀӀӀӀӀӀӀ шыӀӀӀ. Ар боу цыфышӀу дӀдагъ, гукӀӀӀӀ, шъхъӀӀӀӀӀӀӀӀ хӀӀӀӀӀ, зӀхӀӀӀӀӀӀӀ, гур кӀыдӀӀӀӀӀӀ гъыӀӀӀӀ кӀызыӀӀӀ цыфыгъ» — джӀӀӀӀ ягушыӀӀх сымӀдӀжӀ-щым Иоф шызышӀӀӀӀӀ, сы-маджӀӀ гъунӀгъу чылӀмӀ кӀа-рыкӀӀӀӀӀ.

АбочырӀ цыӀӀӀӀӀ, мӀӀыӀ-

фӀгъӀм и 2-м илъӀӀ 67-рӀ хъуштгъагъӀ, кӀызытхӀмыты-жъыр бӀдӀзӀогъӀм и 4-м илъӀӀ мӀэхъу. Ау джыри тшӀӀӀӀ хъу-рӀӀ. Абочыр, егъашӀӀм утщы-гъупшӀӀӀӀ, тыгу уилӀышт, Тхъэм джӀӀӀӀӀ кӀыуӀет.

ТикӀын кӀыддӀзӀыгӀӀӀӀӀ зӀкӀӀӀмӀ «тхъашуегъӀӀӀ» ятӀӀӀ. ШӀоу шыӀӀ кӀыжъӀӀдӀ-хъоу, псауныгъӀ пытӀ шӀуӀӀӀ, хъяркӀӀ шъузекӀоу, хъяр пӀӀӀӀ цыфхӀӀ кӀышъуфӀӀӀӀӀ, шъу-исабыӀхэм шъуадатхъӀӀ, бӀрӀ Тхъэм шъуещегъӀ.

ЫшӀӀӀӀӀӀ, ышнахыкӀӀ-хӀӀ, ахэм якӀӀӀӀӀ, яшъхъ-гъӀӀӀӀ, ежъ ишъхъӀӀӀ, ипшъашъ, игупсӀӀӀ, иӀа-хыӀӀхӀӀ.

* * *

КӀыкӀ Абубэчыр зытшӀӀӀӀ ИофшӀӀӀӀӀӀ зырегъажӀӀ ары. УмышӀӀӀ пӀӀӀӀӀӀӀӀ шытыгъӀӀ. ИтеплӀӀ-ӀуплӀӀӀ изӀӀӀӀӀ, зы-хӀтхэм кӀахӀӀӀӀӀӀ. КӀӀӀӀӀ нӀгуф лъӀӀӀӀӀӀ бӀрӀӀӀӀӀ, «ынӀгу тыгъӀ кӀыщепсы» зы-фӀӀӀӀӀм фӀдӀӀ нӀплӀӀӀӀм кӀыридӀӀӀӀӀ.

ИадыгӀгъӀӀ-цыфыгъӀӀ удихы-хыщыгъ. Нахыжъхэм шъхъӀӀ-фӀӀӀӀӀӀӀ афишӀыщыгъ, ныб-жыкӀӀӀӀӀӀ ыгъӀдӀӀӀӀ, зыпшӀ-щӀӀӀӀ ылъӀӀӀӀ шытыгъ. Шъып-кӀагъӀ иӀӀӀ, цыфышӀу дӀдагъ. ИофшӀӀӀӀӀӀ хъупхъӀ дӀдагъ. ИдӀгъу фӀшъхъаф зӀхӀтхыгъӀӀ. Абубэчыр агрономӀӀ Иоф ышӀӀ зӀхъум, Нэшъукъуае иадмини-страторӀӀ зыщӀтми зыщытхъу районым щӀӀӀӀӀӀ ащыщыгъ. ТӀри ащ иӀофшӀӀӀӀ фӀгъӀӀӀ-гъӀ тхыгъӀӀӀ «Адыгэ макъэм» кӀидгъахъӀӀ кӀыхӀӀӀӀ.

ЯтӀу ИсмахыӀи тшӀӀӀӀӀӀ. Ленинград кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыщыгъ. СӀӀӀӀӀӀӀ иӀӀӀ, уӀӀӀӀӀӀӀӀ тельгыгъӀ, зӀо ужым бухгалтерыгъ. Мыщ дӀ-жыым кӀыхӀӀӀӀӀӀ сшӀӀӀӀӀ Абубэчыр ятӀ иаужырӀ мафӀхэм нӀс лъӀӀӀӀ ыналӀ зӀрӀӀӀӀӀӀ ары. ДжӀӀ фӀдӀ цыфышӀлугъ ар. Алахъым джӀӀӀӀӀ кӀырет.

НӀХӀӀӀ РӀмӀзӀн.

«ЗарницӀӀ» ящыкӀӀӀӀ, икӀӀӀӀӀӀӀ зӀхӀӀӀӀӀ

«ЗӀхъӀӀыныгъӀӀ» зӀджӀӀӀӀ илъӀӀӀӀм тызщыпсӀӀ-рӀ хӀгъӀӀӀм зӀрӀӀӀӀ кӀафахыгъ, мы уахътӀми кӀы-фахы. Ащ фӀд егъӀдӀжӀӀ-пӀуныгъӀмкӀи. «ЗӀтӀгъафӀ, тӀгъӀтӀрӀзыжы» аӀӀӀ, егъӀдӀжӀӀ-пӀуныгъӀ ИофшӀӀ-ным ишапхъӀӀ зӀӀӀӀӀжыгъӀӀ, зытырашӀӀӀ гъӀӀӀ-хӀр зӀхӀхытагъӀх.

Мы Иофым утын фӀхъугъӀхэм зыкӀӀ ащыщ «ЗарницӀӀ», турист слетхӀӀ зӀрагъӀӀӀӀӀӀӀ. Со-вет хабзӀм илъӀхъӀӀ еджакӀӀ-хэм языгъӀӀсӀфыгъӀ уахътӀ зӀ-рӀзӀхӀӀӀӀӀӀ шӀуагъӀӀ кӀы-хыщыгъӀӀ кӀашӀӀжы бӀмӀ, нахыжъхэм янӀрылӀӀӀӀ. Тыгу кӀӀӀӀжъугъӀӀӀжы пионерхэм ямашӀӀӀ, «ЗарницӀӀ», турист слетхӀӀ, нӀмыкӀ ИофхъабзӀхӀӀ зӀхӀӀӀӀӀӀӀӀ. НӀужым ахӀӀ, дӀзӀ-спорт джӀӀӀӀӀ «ЗарницӀӀ» зӀпагъӀӀӀӀ. ДжӀӀ тетӀу илъӀс 15 фӀдӀӀ тешӀӀӀ. НӀужым ТӀ-хъутӀмыкӀӀӀ районор кӀӀӀӀӀӀ фӀхъуи, илъӀс заулӀ хъугъӀӀ ИофхъабзӀхӀӀ кӀыщырагъӀӀӀ-кӀыхъу аублӀжыгъ. «ЗарницӀӀ» зыщыкӀӀӀӀ чыпӀӀӀӀ екӀоу кӀы-хахыгъ, ПсӀӀӀӀӀ итемыр лъӀ-ныкӀӀ, ПшызӀ Ӏушъо Ӏут къум-был мӀз цыкӀӀӀ ары. Мы чыпӀӀӀ дахӀ, хъоо-пщаоу, нӀ-фынӀу, кӀӀӀӀхӀӀӀӀ цыхъоеу,

псыр пӀблагъӀӀ, рӀхъатӀӀ цыт.

ДӀзӀ-спорт джӀӀӀӀӀ «Зарни-цӀм» пӀӀӀӀӀӀ гурит еджӀӀӀ 16 хӀӀӀжъагъ. АхӀр я 8 — 11-рӀэ классхэм арыс еджакӀӀ-хӀӀ ары, зыфӀгъӀӀхыгъагъӀӀ ХӀгъӀӀу зӀошхоу 1941 — 1945-рӀэ илъӀсхэм цыӀӀӀӀм тыхӀгъӀӀу нӀмыц-фашист техӀӀӀӀӀ зӀхи-кӀутӀӀӀ, ТекӀӀоныгъӀӀ кӀызӀрӀ-дихыгъӀӀ ары. ИофхъабзӀм гу-хӀӀӀӀӀ иӀӀӀӀ дӀзӀ-патриотиче-скӀэ пӀуныгъӀм нахъ зыкӀегъӀ-ӀӀӀӀӀӀӀ, кӀӀӀӀ ӀӀтахъӀӀӀм ИофӀу адашӀӀӀӀ нахъ гъӀӀӀӀӀ-гъӀӀӀ, дӀзӀ-патриотическӀэ пӀу-ныгъӀм имӀхъанӀ гъӀӀӀӀжы-гъӀӀӀӀ ыкӀӀ нӀмыкӀӀхӀӀ.

КомандӀхӀӀ мӀфитӀӀӀ зӀнӀ-кӀӀӀӀӀӀӀ. АпӀрӀ мафӀэм куп-хӀӀ нӀпкӀ кӀашхъом кӀырашӀӀ-лӀӀӀӀ, пчӀдӀжыӀшӀхӀ арагъӀ-шӀыгъ, япащӀхӀ зӀӀӀӀӀӀӀӀ, пхъӀдӀ радзагъ. УахътӀӀ кӀызӀ-сым, ИофхъабзӀӀ рагъӀжъагъ.

КъӀӀӀӀӀӀӀ быракъхӀӀ аӀӀты-гъӀӀ. Урысые ФедерациемрӀ Адыгэ РеспубликӀмрӀ ягимн-хӀӀ кӀырагъӀӀӀӀӀ.

ЗӀкӀӀ ИофхъабзӀм хӀӀӀжъӀ-хӀӀӀм шӀуфӀс кӀӀӀӀӀӀ, кӀа-фӀгъушӀӀӀӀ ТӀхъутӀмыкӀӀӀ район администрацием ипашӀӀ игуа-дӀӀӀ Ярахмедов Ярахмед Алау-динӀ ыкӀӀӀ. ЗӀхӀхъӀм кӀыщы-гушыӀӀӀӀ районм ипашӀӀ ПӀ-рӀӀныкӀӀ Светлана, депутатхэм ятхъаматӀу ХъатитӀ АлыӀ.

— НепӀ мӀфӀӀкӀ мафӀэм фӀд, сыгу кӀыздӀӀӀӀ сышъуфӀгъушӀӀ, — ыӀӀӀ Ярахмедов Ярах-мед. — ХӀгъӀӀӀм ипӀӀӀӀӀ-хэм, ахэм якъӀӀӀӀӀӀӀ яла-жъӀӀӀ шӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀ шы-ӀӀныгъӀм хӀтыгъаӀӀ хӀзыгъагъ. Ахэм ащыщ икӀӀӀӀӀӀ зы-кӀӀӀӀӀӀӀжыгъӀ «ЗарницӀӀ». ИлъӀс пчъагӀӀӀ ар щымыӀӀ-жъӀӀ кӀырыкӀуагъ. Джы ащ кӀы-гъӀӀӀжыгъӀшъ, лъӀшӀӀ тигуа-пӀ. ШъуджӀӀ, шъузӀнӀкӀӀӀ, дӀгъӀӀ ИофхъабзӀм шъухӀӀӀӀ.

ЗӀнӀкӀӀӀӀӀӀ мыщ фӀда-гъӀ: зӀхӀтхӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀ, медицинӀ-санитар ӀӀпыӀӀӀӀ, жыкӀӀӀ ордӀ шончкӀӀ зӀпӀӀӀӀ, ХӀгъӀӀу зӀошхом итарихъ нахъ дӀгъӀӀ зышӀӀӀӀӀӀ кӀыхӀгъӀ-

щыгъӀӀӀ, дӀзӀ ИофхӀӀ зыхӀт чъӀӀ зӀнӀкӀӀӀӀӀӀ, гранат дзыныр, пщӀӀӀӀӀӀӀ язӀ-нӀкӀӀӀ, гъӀзет кӀыдӀгъӀкӀы-ныр, нӀмыкӀ джӀӀӀӀӀ-зӀнӀкӀӀ-кӀухӀӀӀ хӀхъӀӀӀӀӀ.

ЗӀкӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀ-джӀӀӀ агу етыгъӀӀ зӀнӀкӀӀӀ-хэм ахӀӀӀжъагъӀӀ. ЯгъӀхъагъ-хӀмкӀӀ зӀфӀӀхысыжыхӀӀ за-шӀыхэм, ИнӀм гурит еджапӀӀу N 25-м апӀрӀ, гурит еджапӀӀу N 24-м ятӀӀӀӀ, гурит еджапӀӀу N 16-м ящӀӀӀӀ чыпӀӀӀӀ зӀ-раубытыгъӀӀ кӀӀӀӀӀ.

«ЗарницӀӀ» кӀызырагъӀжъӀ-жыгыгӀӀ илъӀс заулӀ хъугъӀ нылӀӀ, ылъӀ теуцӀӀӀ гъӀхъа-гъӀхӀӀ ешӀых. Мы ИофхъабзӀм еплӀыкӀӀӀу фыряӀӀ зӀзгъашӀӀ сшӀӀӀӀӀ бӀкӀӀӀӀ сӀӀӀӀӀ.

Ярахмед Ярахмедов, рай-он администрацием ипашӀӀ иӀӀӀӀ гуадз: «ЗарницӀӀ» щӀа-гъӀзыӀ илъӀс пчъагӀӀӀ игугъу ашӀыгъӀӀ — ар хӀӀӀӀӀӀӀ ин. Мы ИофхъабзӀм мӀхъанӀ-шхо иӀ, еджакӀӀмӀ якӀӀс, яшып-къӀӀ хӀӀӀӀӀ. Спортым нахъ пыщагъӀ мӀхъух, чыӀӀӀӀм шӀу-лӀӀӀӀӀу фыряӀӀм зыкӀӀӀӀӀ.

ШъхъӀӀӀӀ АскӀӀ, ПсӀӀ-тыку гурит еджапӀӀу N 8-м щӀӀӀӀ: «ТигуаӀӀ тикъуаджӀ мы ИофхъабзӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀ, зӀрифӀшъуашӀӀу хъӀӀӀмӀ та-пӀӀӀӀӀ. ПӀшӀӀӀӀӀӀӀ чып-пӀӀӀ тӀуӀӀӀӀӀ, ИофхъабзӀм фӀӀӀӀӀӀӀӀ, дахӀӀӀу хъа-кӀӀӀӀӀ тӀгъӀӀӀӀӀӀ».

ХЪУШТ ЩӀӀӀӀ.

КЪЭЗЭКЪ КУЛЬТУРЭМ ИШЬОЛЪЫР ФЕСТИВАЛЬ

Яшлэжъ яорэдхэм ахэлъ

Къэээкъ культурэм ишъолъыр фестиваль тыгъуасэ Тульскэм къыщызлаухыгъ. Ащ фэгъэхьыгъэ зэхакъуэр культурэм и Унэшхоу псэуплэм ипчэгү итым шыкълуагъ.

Фестивалым хэлажьэхэрэм Хэгъэгү зэошхом хэклодагъэхэм ясаугъэтэу псэуплэм дэтым къэгъагъэхэр клэралъхьагъэх. Ансамблэхэм ахэтхэр клэракъуэ фэпагъэхэу культурэм и Унэшхоу къэкълэлагъэх. Къэээкъхэм ятарихъ, яискусствэ, яшэн-хабзэхэм яхьыллэгъэ усэхэм артистхэр къяджагъэх.

Мыекьопэ районым иадминистрации ипашэу Алексей Петрусенкэр, Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ иминистрэу Къулэ

Мыхьамэт, Пшызэ къэээкъыдзэм и Мыекьопэ отдел ипашэу Александр Даниловыр, къоджэ псэуплэу Тульскэм ипашэу Павел Дмашевыр, Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкӀэ, ІзкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу Александр Лузиныр, чыристан диныр зылэжъхэрэр, нэмыкӀхэри къэгъушылагъэх. Къэээкъ культурэм хэхьоныгъэ ышӀынымкӀэ, мамыр

псэукӀэр гъэпытэгъэнымкӀэ фестивалым мэхьэнэ ин зэрэратырэр къалуагъ.

Музыкальнэ искусствэм пыщагъэхэм ялэпӀэсэныгъэ даклоу, лъэпкъ ІлэпӀэсэхэри фестивалым къыщагъэлагъох. Тхыпхъэхэм, унагъом ищыкӀлэгъэ пкыгъохэм уяплъызэ узылэпашэ.

Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеимрэ Темыр Осетиимрэ янароднэ артистэу, Пшызэ искусствэхэмкӀэ изаслуженнэ ИофышӀэшхоу, шьолъыр фестивалым изэхэщкӀо куп ипашэу, культурэмкӀэ министрэу Къулэ Мыхьамэт зэхакъуэр хэлажьэрэмэ къафэгъушӀуагъ, фестивалыр къызылуи, «Гъогу мафӀ!» рилуагъ.

Къэээкъ ансамблэм хэт клэлэцӀыкӀухэр пчэгум къыщышӀуа-

гъэх, шыуджыгъэх. Фестивалым хэлажьэрэмэ зэнэкьокъур рагъэжъагъ. Къулэ Мыхьамэт зэрэхигъэунэфыкӀыгъэу, зыныбжы икӀугъэхэм куп шъхьафым оредхэр къышалощтых. КлэлэцӀыкӀу ансамблэхэри зэнэкьокъуштых.

Краснодар краим, Темыр Осетиим — Аланием, Адыгеим ирайонхэм къарыкӀыгъэ ансамблэхэм гушылэгъу тафэхьугъ. Къалэу Мыекьуапэ, Мыекьопэ районым иклэлэцӀыкӀу ансамблэу «Кубаночкэм», нэмыкӀхэм хагъэунэфыкӀырэ чыплэхэр къыдахыхэ ашӀоигъу. Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ иминистрэ игуадзэу, Урысыем культурэмкӀэ изаслуженнэ ИофышӀэу ШьэуапцӀэкьо Аминэт къызэрэхигъэщыгъэу, ансамблэхэм ялэпӀэсэныгъэ хагъэхьуагъ, фестивалыр гъэшӀэгъонэу хьушт. Мыекьопэ районым непэ фестивалыр щызэфашыжьышт.

Сурэтхэр фестивалым къыщытирахыгъэх.

КУШЪХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

Адыгеир ягупч

Адыгеир кушъхъэфэчъэ спортымкӀэ Урысыем игупчэ хьугъэ. Дунэе зэлукӀэгъухэр тиреспубликэ щызэхакъуэр, ІзкӀыб хэгъэгумэ къарыкӀырэ спортсменхэр нахьыбэ мэхьух.

«Тур Адыгеи» зыфилорэ Дунэе зэлукӀэгъур 2012-рэ илӀэсым апэрэу тиреспубликэ зэрэщыкӀогъагъэр шӀукӀэ тыгу къэдгъэкӀыжьызэ, щытхьуцӀэхэр къыдзыхырэ спортсменкэхэм тигуапэу ацӀэхэр къэтӀоух.

Спортым щызэлӀашӀэрэ журналистэу, зэхэщакӀохэм ащышӀэу Андрей Кондрашовым къызэрэтилуагъэу, Адыгеим игьогъухэм ащыкӀорэ зэлукӀэгъухэм хагъэунэфыкӀырэ чыплэхэр къащыдзыхыгъэхэ Наталья Боярская, Анастасия Чулкова, нэмыкӀхэри спортсменкэ цӀэрылӀохэм ахалытэх. А. Чулковам дунаим дышӀэ медалыр къыщыдихыгъ.

«Тур Адыгеим» километри 130-рэ спортсменкэхэм къыщакӀугъ. Зэнэкьокъур республикэм икӀэлэ шъхьалэ щаубли, Мыекьопэ районым игьогъухэм ащаухыгъ. Апэрэ чыплэр Светлана Васильевам къыдихыгъ. «Русь»

зыфилорэ командэм ар хэт. Анастасия Яковенкэр ятӀонэрэ, Елена Кучинская ящэнэрэ хьугъэх. ПшъашӀэхэр «Урысыем ихэшыпыкӀыгъэ команд» зыфилорэм ыцӀкӀэ зэлукӀэгъухэм ахэлажъэх. Къушъхъэ гьогъухэр Е. Кучинскаям зэкӀэми анахь дэгъоу къыкӀугъ. Зэнэкьокъур зэфӀпхьысыжмэ, мэфэ заулэм къыкӀоцӀ къушъхъэ гьогъухэм ащыкӀогъэ зэлукӀэгъухэм Полина Кирилловам апэрэ чыплэр къащыдихыгъ.

Мэкьюогум и 5-м «Тур Адыгеим» хэлэжъэгъэ спортсменкэхэр километри 100-м щызэнэкьокъугъэх. Н. Боярская бэрэ апэ итыгъ, ау зэлукӀэгъур клӀухым зыфӀклӀом, тӀекӀоныгъэр къыдзыхыштыхэр къэшӀэгъуаеу щытыгъ. НэгъэупӀлӀэгъум къыкӀоцӀ апэ итхэм зэхьокӀыныгъэ афэхьуштыхыгъ. Мыекьуапэ иурамэу Советскэм къырыкӀохи, кинотеатрэу «Октябрь» зыдэщытыгъэм дэжъ Дунэе зэлукӀэгъур шаухыгъ. Испанием икомандэ хэтэу Елена Утробинар нэгъушӀоу апэ ишъыгъ. Анастасия Чулковамрэ Елена Го-

голевамрэ ятӀонэрэ ыкӀи ящэнэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх.

Е. Утробинамрэ А. Чулковамрэ ягуапэу хагъэунэфыкӀыгъ командэу зыхэтхэм яшӀуагъэкӀэ апэрэ чыплэхэр къызэрдахыгъэхэр. Е. Гоголевам къушъхъэ гьогъухэм ащыкӀорэ зэнэкьокъухэм ащытӀекӀоныр шэнышӀу фэхьугъ. Арэу щытми, километри 100-р къызекулӀм, ящэнэрэ хьун ылъэ-кӀыгъ.

Спортсменкэхэм апае купхэу «Зэрдахэм», «Пластилинэм», нэмыкӀхэм ахэтхэр къэшъуагъэх.

Дунэе зэлукӀэгъур непэ Мыекьопэ районым шаухышт.

Сурэтхэм арытхэр: Елена Утробинар апэ ит; «Зэрдахэр» къэшьо.

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

ЗэхъышӀагъэр ыкӀи къыдзыхыгъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкӀэ, ІзкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшӀэдэкӀыжы зыхьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зэлы-ІзсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэорышӀапӀ, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкӀэмкӀи пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 735

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэщӀІэкьо Саид

Редактор шъхьалэм игуадзэр — пшӀэдэкӀыжы зыхьырэ секретары Хьурмэ Хьусен